

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

Πώς θα διαχειριστούμε
τις **σύγχρονες**
οικονομικές κρίσεις;

Ποιες οι αιτίες,
ποια τα χαρακτηριστικά,
ποιες οι λύσεις;

Μπορεί η σταθερότητα του
συστήματος να εξασφαλιστεί
τελικά μόνο με τη
βραχυπρόθεσμη εμπλοκή
των κεντρικών τραπεζών
και του Δημοσίου;

Πρέπει να ενισχυθεί
ο ανταγωνισμός
στον τραπεζικό τομέα;

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΕΛΕΝΗ ΛΟΥΡΗ,
Ομότιμη Καθηγήτρια του ΟΠΑ
και πρώην Υποδιοικήτριας
της Τράπεζας της Ελλάδος

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ,
Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής
Επιστήμης του ΟΠΑ, Επίτιμος Αντιπρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,
πρώην Πρόεδρος του Συμβουλίου
Οικονομικών Εμπειρογνομόνων

Δρ ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΜΠΡΑΓΟΥΔΑΚΗΣ,
Υποδιευθυντής στη Διεύθυνση Οικονομικής
Ανάλυσης και Μελετών Τράπεζας της
Ελλάδος (ΤτΕ), Επισκέπτης Καθηγητής
Στατιστικής και Οικονομετρίας την περίοδο
2019-2022, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών (ΕΚΠΑ)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΩΡΓΟΥΤΣΟΣ,
Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής
και Χρηματοοικονομικής του ΟΠΑ

ΗΛΙΑΣ ΤΖΑΒΑΛΗΣ,
Καθηγητής Τμήματος
Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

editorial

Ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΟΥΡΝΑΡΩΝΗΣ,**
Πρόεδρος του ΟΠΑ

Υποδεχόμαστε τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά με αισιοδοξία, αλλά και προνοητικότητα με βάση έναν στοχοθετημένο στρατηγικό σχεδιασμό και την υλοποίηση ενεργειών/δράσεων που εξελίσσονται και προσαρμόζονται διαρκώς. Το γεγονός της μεγάλης ανόδου των βάσεων σε όλα τα Τμήματα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά και η συνεχής άνοδος στις διεθνείς κατατάξεις, το καθιστούν ως την πρώτη επιλογή των αριστούχων φοιτητριών και φοιτητών.

Η ευθύνη μας για ένα πρωτοποριακό ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο είναι μεγάλη και η κοινότητα του ΟΠΑ είναι συντονισμένη στην επίτευξη και διατήρηση αυτού του στόχου. Τα πιστοποιημένα και σύγχρονα προγράμματα σπουδών, η ανάπτυξη της διεθνοποίησης με συνεργασίες με ποιοτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού, η στενή διασύνδεση με την αγορά εργασίας και την πραγματική οικονομία, η ανάπτυξη καινοτομικών ιδεών και νεοφυών επιχειρήσεων, η κατάρτιση στελεχών και επαγγελματιών σε σύγχρονα αντικείμενα και δεξιότητες, οι ενέργειες κοινωνικής ευθύνης με έμφαση στις ανάγκες ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, η διασφάλιση της προσβασιμότητάς τους, της ισότητας και της συμπερίληψης αποτελούν τους πυλώνες για την ταύτιση με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας.

Στο προηγούμενο τεύχος αναφερθήκαμε με ειδικό αφιέρωμα στην κλιματική αλλαγή και τις συνέπειές της στο περιβάλλον, που δυστυχώς, αμέσως μετά εμφανίστηκαν στο απόγειό τους τόσο στην ελληνική επικράτεια όσο και σε άλλες χώρες. Με αφορμή αυτό το γεγονός, χρειάζεται να αναπτύξουμε συστήματα προβλέψεων για την αποφυγή τέτοιων κρίσεων και όχι απλά τη μετέπειτα διαχείρισή τους. Εδώ οι φορείς εκπαίδευσης, πρωτίστως τα πανεπιστήμια, απαιτείται να συνεργαστούν μεταξύ τους, μαζί και με τους κυβερνητικούς οργανισμούς και την τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να αναπτυχθεί ένας μηχανισμός προ-νόησης με βάση την έρευνα, τη γνώση, αλλά και την άμεση υλοποίηση.

Στο παρόν τεύχος πραγματευόμαστε τις οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις, ώστε να γίνει κατανοητό, πέρα από τα χαρακτηριστικά και τις αιτίες τους, ότι είναι αναγκαία συστήματα προβλέψεων για την αποφυγή τους και τη διαχείρισή τους με βάση την επιστημονική γνώση, αλλά και τη συνεργασία όλων των μερών. Οι κίνδυνοι δημιουργούνται σε ομαλές συνθήκες και εκδηλώνονται σε περιβάλλοντα κρίσης. Ως επιστημονική κοινότητα, οφείλουμε να αναδείξουμε τα προβλήματα, να προτείνουμε λύσεις και να συνεργαστούμε. Μεταξύ άλλων, η αύξηση των εξαγωγών, η βέλτιστη χρήση της τεχνολογίας, η ενδυνάμωση της φήμης των προϊόντων/κλάδων και της ίδιας της χώρας, η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της οικονομίας, η κατάλληλη εκμετάλλευση των πόρων από τον μηχανισμό ανάπτυξης και πολλά άλλα που προτείνονται από τους επιστήμονες, θα εδραιώσουν το κλίμα εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία. Η εμπιστοσύνη αποτελεί το υπόβαθρο για να δράσουμε όλοι μαζί.

Μία ακόμη διάκριση για το Τμήμα Πληροφορικής του ΟΠΑ

Για πέμπτη συνεχή χρονιά διακρίθηκε η Ομάδα του Τμήματος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στον διεθνή διαγωνισμό Τεχνητής Νοημοσύνης ImageCLEFmed Caption. Στον διαγωνισμό συμμετέχουν συστήματα που επιχειρούν (α) να συνδέσουν αυτόματα ιατρικές εικόνες (π.χ. από ακτινογραφίες, υπερήχους) με ετικέτες (labels) ιατρικών όρων (π.χ. ονόματα οργάνων ή παθήσεων που φαίνονται σε μια εικόνα) και (β) να δημιουργήσουν αυτόματα κείμενα ιατρικών διαγνώσεων (κυρίως τις ενότητες που περιγράφουν τα ευρήματα) από ιατρικές εικόνες και τις ετικέτες τους. Συστήματα του πρώτου είδους μπορούν να βοηθήσουν στην αναζήτηση ιατρικών εικόνων μέσω λέξεων-κλειδίων αλλά και να χρησιμοποιηθούν ως πρώτο στάδιο επεξεργασίας σε συστήματα του δεύτερου είδους. Τα συστήματα του δεύτερου είδους ενδέχεται να μπορούν να βοηθήσουν τους γιατρούς να γράψουν πιο γρήγορα ιατρικές γνωματεύσεις (π.χ. ελέγχοντας και διορθώνοντας μια πρώτη μορφή κειμένου που παράγει το σύστημα). Ενδέχεται να είναι χρήσιμα και σε λιγότερο έμπειρους γιατρούς, υποδεικνύοντας πιθανά ευρήματα που ίσως τους έχουν διαφύγει, ιδι-

αίτερα όταν τα συστήματα έχουν εκπαιδευτεί με διαγνώσεις έμπειρων γιατρών.

Η ομάδα του ΟΠΑ κατέλαβε στον φετινό διαγωνισμό την πρώτη θέση στην αυτόματη ανάθεση ιατρικών ετικετών (Concept Detection) και την τρίτη θέση στην αυτόματη παραγωγή διαγνωστικών κειμένων (Caption Prediction). Στην ομάδα συμμετείχαν ο Καθηγητής Τεχνητής Νοημοσύνης του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ και συνεργαζόμενος ερευνητής της Μονάδας «Αρχιμήδης» του Ερευνητικού Κέντρου «Αθηνά» **Ίων Ανδρουτσόπουλος**, ο ερευνητής του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ και του

Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης **Γιάννης Παυλόπουλος**, ο υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ και διδακτορικός υπότροφος της Μονάδας «Αρχιμήδης» **Γεώργιος Μοσχόβης**, ο υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ **Φοίβος Χαράλαμπος** και ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμη Υπολογιστών» του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ **Παναγιώτης Κάλιοσης**. Η Ομάδα Επεξεργασίας Φυσικής Γλώσσας του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ κατακτά σταθερά την πρώτη θέση του διαγωνισμού στην ανάθεση ιατρικών ετικετών από το 2019, οπότε άρχισε να συμμετέχει, ενώ βρίσκεται σταθερά στην κορυφαία τριάδα στην παραγωγή διαγνωστικών κειμένων.

«Τα συστήματα με τα οποία συμμετέχουμε στον διαγωνισμό βασίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις διπλωματικές εργασίες μεταπτυχιακών μας φοιτητών, φέτος στην εργασία του κ. Κάλιοση. Αυτό δείχνει το υψηλότατο επίπεδο των μεταπτυχιακών μας φοιτητών και των γνώσεων που αποκτούν» δήλωσε σχετικά ο κ. Ανδρουτσόπουλος.

Του Καθηγητή
ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΔΕΚΗ
Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών
Υποθέσεων και
Προσωπικού του ΟΠΑ

Υψηλή προτίμηση και φέτος στο ΟΠΑ

από τους νεοεισερχόμενους στα ΑΕΙ

Οι οικονομικές σπουδές αποτελούν ένα επιστημονικό αντικείμενο το οποίο εκτός της διεπιστημονικής τους σύνδεσης σχεδόν με όλα τα επαγγέλματα που έχουν σήμερα στην επιλογή τους οι νέοι και οι νέες της χώρας μας, ταυτόχρονα δίνουν ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον, χρήσιμο και επαγγελματικά εξασφαλισμένο μορφωτικό «κεφάλαιο». Κάτι που άλλωστε επιβεβαιώθηκε και μετά τα αποτελέσματα των φετινών πανελλαδικών εξετάσεων, στην «αυλαία» των οποίων, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ) ήρθε για μια ακόμη φορά πρώτο στις προτιμήσεις των νέων ανεβάζοντας τις βάσεις εισαγωγής στα προγράμματά του και συγκεντρώνοντας για μια ακόμη χρονιά μια νέα γενιά μελλοντικών επιστημόνων με πολύ υψηλές βαθμολογίες εισόδου.

Όπως άλλωστε δείχνουν σταθερά οι έρευνες των τελευταίων (πολλών) ετών, τα ποσοστά απασχόλησης σε όλα τα Τμήματα του ΟΠΑ παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά, με τη μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων του (87%) να απασχολούνται σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Επίσης, οι ίδιες έρευνες δείχνουν πως η συντριπτική πλειονότητα των αποφοίτων του ΟΠΑ παραμένουν στην Ελλάδα (σε ποσοστό 91,6%) για να στηρίξουν τις πολιτικές καινοτομίας και ανάπτυξης της οικονομίας της.

Έτσι και φέτος, η ανακοίνωση των βάσεων εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση για τους υποψήφιους φοιτητές/-τριες που έλαβαν μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις, επιβεβαίωσε τα παραπάνω δείχνοντας για άλλη μία χρονιά τα Τμήματα του ΟΠΑ να συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία και φέρνοντας το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών σταθερά πρώτο στην προτίμηση των

ΣΧΟΛΗ	Οικονομικών Επιστημών		Διοίκησης Επιχειρήσεων				Επιστημών και Τεχνολογίας της Πληροφορίας	
Τμήμα	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΣΕΙΡΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ	1ο μεταξύ 12 αντίστοιχων Τμημάτων	2ο μεταξύ 12 αντίστοιχων Τμημάτων	Χωρίς αντιστοίχιση	1ο μεταξύ 5 αντίστοιχων Τμημάτων	1ο μεταξύ 2 αντίστοιχων Τμημάτων	Χωρίς αντιστοίχιση	3ο μεταξύ 12 αντίστοιχων Τμημάτων	Χωρίς αντιστοίχιση
ΒΑΣΕΙΣ 2023	16.250	15.170	18.350	17.400	16.200	16.200	17.670	14.268
ΒΑΣΕΙΣ 2022	15.750	14.780	17.925	16.975	15.695	15.675	17.150	13.828
ΔΙΑΦΟΡΑ 2023 & 2022 ΣΕ ΜΟΡΙΑ	500	390	425	425	505	525	520	440
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ 2023 & 2022	3,2%	2,6%	2,4%	2,5%	3,2%	3,3%	3,0%	3,2
ΜΟΡΙΑ ΠΡΩΤΟΥ	19.300	18.380	19.450	19.375	18.980	18.800	19.510	18.738

υποψηφίων στα επιστημονικά πεδία που αυτό θεραπεύει. Συγκεκριμένα, για τη φετινή χρονιά, σημειώνεται άνοδος των βάσεων σε όλα τα Τμήματα του ΟΠΑ τα οποία συνεχίζουν να είναι από τα πιο δημοφιλή στο 4ο επιστημονικό πεδίο. Πιο συγκεκριμένα:

- Το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας συνιστά την κορυφαία επιλογή στο 4ο επιστημονικό πεδίο και στις προτιμήσεις των επιτυχόντων (1η προτίμηση από το 100% των επιτυχόντων).
- Τα Τμήματα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων και Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής κατατάσσονται στην 1η θέση μεταξύ των αντίστοιχων Τμημάτων άλλων ΑΕΙ.
- Τα Τμήματα Οικονομικής Επιστήμης και Διεθνών & Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών καταλαμβάνουν τις 2 πρώτες θέσεις σε σχέση με τα αντίστοιχα Τμήματα οικονομικών σπουδών άλλων ΑΕΙ.
- Το Τμήμα Πληροφορικής αποτελεί το 3ο πιο υψηλόβαθμο Τμήμα μεταξύ 12 αντίστοιχων Τμημάτων.
- Τα Τμήματα Μάρκετινγκ & Επικοινωνίας και Στατιστικής, που δεν αντιστοιχίζονται με άλλα Τμήματα, παρουσιάζουν εντυπωσιακή αύξηση στη βάση εισαγωγής τους, διατηρώντας ανοδική πορεία.

Φέτος ειδικά, στο 4ο επιστημονικό πεδίο (Οικονομίας και Πληροφορικής) οι υποψήφιοι των πανελλαδικών εξετάσεων σημείωσαν επίσης θεαματική άνοδο και ήταν περίπου 1.500 περισσότεροι από την περυσινή χρονιά. Ωστόσο οι επιδόσεις στα μαθήματα ήταν εκείνες που είχαν τον πρώτο λόγο στην κίνηση των βάσεων εισαγωγής. Στον πίνακα απεικονίζονται οι βάσεις εισαγωγής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε σύγκριση με τις περσινές.

«Τώρα που η ψυχοφθόρα διαδικασία εισαγωγής στο πανεπιστήμιο φαντάζει μία μακρινή περιπέτεια, μπορώ επιτέλους να χαρώ τους καρπούς των κόπων μου και να ατενίσω το μέλλον μου με αισιοδοξία. Είμαι πια φοιτήτρια στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η επιλογή μου ήταν συνειδητή. Καθώς το πρόγραμμα σπουδών, η παρουσία του ΟΠΑ σε διεθνή forum και η εκπαίδευση υψηλής ποιότητας που παρέχει, ήταν αρκετά για να επιλέξω τη σχολή αυτή. Ελπίζω ως μελλοντική ελληνίδα επιστήμονας να συμβάλλω στη βελτίωση της ποιότητας ζωής της χώρας μου και στην πρόοδο της επιστήμης».

Ολυμπία-Παναγιώτα Μεγάλου,
πρώτη στο Τμήμα
Διεθνών και Ευρωπαϊκών
Οικονομικών Σπουδών

«Χαίρομαι που θα φοιτήσω στο Τμήμα της Οικονομικής Επιστήμης καθώς ήταν ο μοναδικός μου στόχος. Ελπίζω ότι το ΟΠΑ θα κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον μου και θα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρίες για περαιτέρω ακαδημαϊκή και επαγγελματική πορεία. Θεωρώ πως το εξεταστικό σύστημα για τα ΑΕΙ προσφέρει κατά ένα βαθμό το πλεονέκτημα της αξιοκρατίας και της αντικειμενικότητας· βασίζεται όμως ανισόβαρα σε μια διαδικασία αποστήθισης και αφομοίωσης στείρας γνώσης που κάθε άλλο παρά αναγνωρίζει και αξιολογεί τις ικανότητες κάθε εξεταζόμενου. Εύχομαι σε όλους τους εισακτέους ένα όμορφο ξεκίνημα».

Αναστάσης Χαϊδεμένος,
πρώτος στο Τμήμα
Οικονομικής Επιστήμης

«Πρώτοι των πρώτων» μετά από αγωνίες, εντατική προσπάθεια, πίεση και μια εξεταστική «ανηφόρα». Οι... καλύτεροι των πρωτοετών φοιτητών και φοιτητριών του, εκείνοι που ξεχώρισαν κατά τη φετινή εξεταστική διαδικασία για την είσοδο στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας, μίλησαν στην «ΟΠΑ News» και εξήγησαν: Τι σημαίνει η λέξη επιτυχία; Τι περιμένει κανείς από τις σπουδές του και ειδικά από το ΟΠΑ; Πώς θα θέλαμε να είναι η ζωή μετά από 5 χρόνια; Τι μας εντυπωσιάζει περισσότερο στο Πανεπιστήμιό μας; Πώς μπορούμε να αλλάξουμε την εικόνα της χώρας επιστημονικά; Ποιο είναι σήμερα το μεγαλύτερο μειονέκτημα του εξεταστικού συστήματος για τα ΑΕΙ αλλά και τα πλεονεκτήματά του; Τι θα πει «Έλληνας επιστήμονας»;

Της **ΛΙΖΕΤΑΣ ΣΠΑΝΟΥ**

«Είμαι σίγουρα πολύ ικανοποιημένη και ενθουσιασμένη με την επίδοσή και την επιλογή μου, μετά από μια αρκετά πιεστική και αγχωτική χρονιά. Από τις σπουδές μου περιμένω την απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων στον τομέα της Στατιστικής, που είναι και ο βασικός λόγος που επέλεξα ο Τμήμα που υπάρχει μόνο στο ΟΠΑ. Σε 5 χρόνια από τώρα θα ήθελα να έχω το πτυχίο μου και μια βασική ιδέα για το τι θα ακολουθήσει μετά από αυτό. Δυστυχώς αυτή τη στιγμή δεν γνωρίζω πώς και αν θα μπορούσα να αλλάξω την εικόνα της χώρας επιστημονικά στο μέλλον. Έχοντας ζήσει την εμπειρία των πανελλήνιων εξετάσεων ένα από τα μειονεκτήματα του συστήματος είναι η πίεση που ασκείται στους υποψήφιους για να αντέξουν σε μια ψυχοφθόρα διαδικασία στην οποία δεν αξιολογούνται για την επάρκεια των γνώσεών τους αλλά συγκρίνονται με όλους τους υπόλοιπους υποψήφιους».

Δήμητρα Αλεξοπούλου,
πρώτη στο Τμήμα
Στατιστικής

«Τι σημαίνει επιτυχία;»

Η κοινότητά μας

«Αισθάνομαι ιδιαίτερα χαρούμενος και ικανοποιημένος για την εισαγωγή μου στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΟΠΑ και για τη δικαίωση της προσπάθειας που κατέβαλα, μετά από μια περίοδο προετοιμασίας που μόνο ως “έντατική” μπορεί να χαρακτηριστεί. Θεωρώ πως το μεγαλύτερο μειονέκτημα του εξεταστικού μας συστήματος είναι η αξιολόγηση της συστηματικής προσπάθειας δύο (τουλάχιστον) ετών, εντός δέκα ημερών και τεσσάρων διαγωνισμάτων. Από το ΟΠΑ περιμένω ένα υψηλό επίπεδο σπουδών, που σε συνδυασμό με το εντυπωσιακό πλήθος των φοιτητικών δραστηριοτήτων θα με βοηθήσει, ως απόφοιτο, να διεκδικήσω κάποια υποτροφία σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού ή να ενταχθώ ανταγωνιστικά στην αγορά εργασίας. Φιλοδοξώ να συνεισφέρω στην επιστημονική πρόοδο της χώρας μέσω της επιχειρηματικότητας και να αναδείξω την αξία του Έλληνα επιστήμονα και επιχειρηματία».

Οδυσσέας Κερασαρίδης,
πρώτος στο Τμήμα
Διοικητικής Επιστήμης και
Τεχνολογίας

«Η εισαγωγή μου στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ με χαροποιεί ιδιαίτερα, καθώς το συγκεκριμένο Τμήμα αποτελούσε την πρώτη μου επιλογή. Μια λέξη που χαρακτηρίζει απόλυτα την περίοδο των εξετάσεων για εμένα είναι η επιμονή. Επιμονή για να περάσω στο πανεπιστήμιο της επιλογής μου, ένα πανεπιστήμιο διεθνώς αναγνωρισμένο, αναμένοντας αυτό να μου προσφέρει εμπειρίες, γνώσεις και ευκαιρίες, ώστε σε 5 χρόνια έχοντας αποκτήσει το πτυχίο μου, να βρίσκομαι σε θέση να επιλέξω ένα εξειδικευμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα που να με καλύπτει. Στο ΟΠΑ με εντυπωσίασαν περισσότερο το πλούσιο πρόγραμμα σπουδών, η οργάνωση, οι ποικίλες δράσεις του, αλλά και η άμεση απορρόφηση των φοιτητών από την αγορά εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Στόχος μου τώρα είναι να τιμήσω την καλή θέση εισαγωγής μου, να ασχοληθώ με ένα αντικείμενο που με ενδιαφέρει και με ευχαριστεί, αλλά και να απολαύσω τη φοιτητική ζωή. Έτσι εύχομαι καλές σπουδές σε όλους τους συμφοιτητές και τις συμφοιτήτριές μου!»

Θεοδώρα Κωνσταντούρου,
πρώτη στο Τμήμα
Οργάνωσης και Διοίκησης
Επιχειρήσεων

«Ύστερα από την εισαγωγή μου ένιωσα πρωτοφανή χαρά και ένα αίσθημα δικαίωσης καθώς η προσπάθειά μου σε όλο το Λύκειο απέδωσε καρπούς. Ειδικότερα, την περίοδο προετοιμασίας θα τη χαρακτηρίζω ως κουραστική και πιεστική, αλλά εν τέλει κερδοφόρα. Από το ΟΠΑ αναμένω να αποκτήσω τα απαραίτητα εφόδια για μια επιτυχή επαγγελματική σταδιοδρομία. Σε 5 χρόνια θα ήθελα οπωσδήποτε να έχω ολοκληρώσει τις σπουδές μου σε προπτυχιακό επίπεδο. Στο ΟΠΑ με εντυπωσίασε πως επί σειρά ετών παραμένει σταθερά ως μια από τις κορυφαίες επιλογές των μελλοντικών φοιτητών. Ως μεγαλύτερο μειονέκτημα του εξεταστικού συστήματος των πανελλαδικών εξετάσεων θεωρώ τον μεγάλο όγκο της ύλης τον οποίο οι μαθητές καλούνται να απομνημονεύσουν, γεγονός που τους προκαλεί έντονο άγχος και αγωνία, έχοντας επίπτωση στην ψυχολογική τους υγεία και κατάσταση. Ακούγοντας τον όρο “Έλληνας επιστήμονας” σκέφτομαι τα χαρακτηριστικά που τον απαρτίζουν και τον κάνουν περιζήτητο εντός και εκτός της χώρας, όπως η εργατικότητα, η συνέπεια, το όραμα και η ευελιξία σκέψης».

Νικηφόρος Τσώρης,
πρώτος στο Τμήμα
Λογιστικής και
Χρηματοοικονομικής

«Εκπλήσσομαι με την πρωτιά, καθώς στόχος μου ήταν βασικά η εισαγωγή στο Τμήμα Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας, αλλά τη δέχομαι με χαρά. Μπορώ να χαρακτηρίσω την περίοδο προετοιμασίας ως μια “ανάμετρησή” με τις δυνάμεις μου, με το εξεταστικό σύστημα να μην είναι σύμμαχος, διότι παρόλο που είναι αδιάβλητο περιορίζει την αυτενέργεια. Από το ΟΠΑ περιμένω να ανοίξω τους ορίζοντές μου και σε 5 χρόνια να έχω μια δημιουργική απασχόληση. Με εντυπωσίασε η οργάνωσή του. Επιθυμώ ως νέα επιστήμονας να βοηθήσω στην αναβάθμιση της χώρας μέσω πραγματοποίησης πρωτοποριακών ιδεών, καθώς ένας “Έλληνας επιστήμονας” χρειάζεται ευκαιρίες για εξέλιξη, που δίνει το ΟΠΑ».

Κωνσταντίνα-Μαρία Φασουλά,
πρώτη στο Τμήμα
Μάρκετινγκ
και Επικοινωνίας

«Αισθάνομαι ιδιαίτερα χαρούμενη καθώς κατάφερα να περάσω στην πρώτη μου επιλογή. Η λέξη που χαρακτηρίζει την περίοδο μελέτης μου για το πανεπιστήμιο είναι η επιμονή. Από το ΟΠΑ περιμένω να με εφοδιάσει κατάλληλα ώστε σε μία πενταετία να εργάζομαι στο περιβάλλον που ονειρεύομαι. Αυτό που με εντυπωσίασε στο ΟΠΑ είναι ότι συνδυάζει τις επιστήμες της οικονομίας και της πληροφορικής. Η πληροφορική αποτελεί αρωγό στον εκσυγχρονισμό της χώρας μας σε πολλαπλά επίπεδα και την επίλυση σοβαρών προβλημάτων της. Το μεγαλύτερο μειονέκτημα του συστήματος για τα ΑΕΙ είναι ότι το επίπεδο των μαθητών κρίνεται από μια τρίωρη εξέταση και όχι μια πιο σφαιρική και σταδιακή καταγραφή της προόδου τους. Οι λέξεις “Έλληνας επιστήμονας” με γεμίζουν αισιοδοξία για το μέλλον».

Αναστασία Κοκκάλα,
πρώτη στο Τμήμα
Πληροφορικής

Advertorial

Project Future: 10ος κύκλος με νέες εκπαιδεύσεις

Ενισχυμένος με νέες εκπαιδεύσεις που εναρμονίζονται με τις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας πραγματοποιείται ο 10ος κύκλος του Project Future, του προγράμματος εταιρικής υπευθυνότητας που υλοποιεί η Τράπεζα Πειραιώς σε συνεργασία με το ReGeneration.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νέους και νέες, πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους παρέχει δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να βρουν μια θέση στην αγορά εργασίας.

Μέχρι σήμερα, στους 9 κύκλους που έχουν υλοποιηθεί, σε συνεργασία με το ReGeneration:

- 5.007 νέες και νέοι εκπαιδευτηκαν
- 1.734 εξ αυτών εξειδικεύτηκαν μέσω των εκπαιδεύσεων του Project Future
- 2.717 απόφοιτοι των εκπαιδεύσεων του Project Future και του ReGeneration έχουν βρει μέχρι σήμερα μια θέση στην αγορά εργασίας, ενώ η διαδικασία των προσλήψεων είναι σε εξέλιξη.

Για τον 10ο κύκλο που γίνεται υβριδικά, έχουν επιλεγεί οι πυλώνες:

1. Project Management with Agile Specialization by Code.Hub
2. Business Intelligence & Data Engineering by Code.Hub
3. Tourism - Front Office Certificate by BCA
4. HRM Academy by AUEB
5. Digital Marketing & e-commerce by EY
6. Banking Consulting by Accenture
7. Mobile Development with C# by Natech. Η νέα εκπαίδευση Mobile Development γίνεται σε συνεργασία με τη Natech και έχει ως αντικείμενο τον προγραμματισμό για mobile περιβάλλον. Στο τέλος της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες θα έχουν την ικανότητα να σχεδιάζουν τα δικά τους mobile apps.

Κάθε κύκλος ξεκινά με ένα 3day hybrid soft skills training που έχει ως στόχο την ανάπτυ-

**5.007 νέες
και νέοι
εκπαιδεύτηκαν
από το Project
Future**

ξη των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών. Στον κύκλο που βρίσκεται σε εξέλιξη, το συγκεκριμένο τριήμερο ενσωματώνει 4 masterclasses:

• **Digital Transformation (σε συνεργασία με την Code.Hub):** Δίνει τη δυνατότητα σε όσους και όσες συμμετέχουν να γνωρίσουν τον κύκλο των ενεργειών που χρειάζονται για να ολοκληρωθεί ο μετασχηματισμός μιας εταιρείας και παράλληλα να αποκτήσουν τις πρακτικές δεξιότητες σε λειτουργίες του business.

• **Financial Literacy (σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού):** Δίνει τη δυνατότητα σε όσους και όσες συμμετέχουν να παρακολουθήσουν βασικές αρχές χρηματοοικονομικών.

• **Metaverse (σε συνεργασία με τον Δημήτρη Δημητριάδη):**

Σύνδεση και συμμετοχή του κοινού μεταξύ φυσικού και του ψηφιακού κόσμου

• **Entrepreneurship (σε συνεργασία με τον Αλέξιο Βανδρό και το Game of Money):** Δίνει τη δυνατότητα σε όσους και όσες συμμετέχουν να γνωρίσουν την επιχειρηματικότητα με απλά λόγια.

Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης, τα βιογραφικά των αποφοίτων αναρτώνται στην πλατφόρμα του ReGeneration και παραμένουν διαθέσιμα στις 1.050 συνεργαζόμενες επιχειρήσεις στο δίκτυο του ReGeneration, για έναν χρόνο, με στόχο την απορρόφησή τους σε θέση εργασίας, με τουλάχιστον εξαμηνιαία σύμβαση και ελάχιστο μισθό €900 μεικτά. Το συνεργαζόμενο δίκτυο επιχειρήσεων, επεκτείνεται και μεγαλώνει διαρκώς, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό προσλήψεων για τους αποφοίτους του προ-

γράμματος σε συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν νέες και νέοι πτυχιούχοι, έως 29 ετών, με καθόλου ή έως 3 χρόνια εργασιακή εμπειρία και συμμετοχή σε εξωακαδημαϊκές δραστηριότητες.

Το Project Future της Τράπεζας Πειραιώς υλοποιείται σε συνεργασία με το ReGeneration, το μεγαλύτερο πρόγραμμα εκπαίδευσης και απασχόλησης νέων στην Ελλάδα. Πολύτιμοι συνεργάτες της Τράπεζας Πειραιώς για την επιτυχή διεξαγωγή του 10ου κύκλου του προγράμματος είναι οι Accenture, BCA College, Code.Hub, EY, Future Cats, Game of Money, Google, Natech, Ένωση Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων (ΕΑΣΕ), Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ:

Καθηγητής **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΡΑΚΟΣ**,
Αντιπρύτανης Οικονομικού
Προγραμματισμού και Υποδομών
του ΟΠΑ

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΕΛΕΝΗ ΛΟΥΡΗ,
Ομότιμη Καθηγήτρια του ΟΠΑ
και πρώην Υποδιοικήτριας
της Τράπεζας της Ελλάδος

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ,
Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής
Επιστήμης του ΟΠΑ,
Επίτιμος Αντιπρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,
πρώην Πρόεδρος του Συμβουλίου
Οικονομικών Εμπειρογνομόνων

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΜΠΡΑΓΟΥΔΑΚΗΣ,
Υποδιευθυντής στη Διεύθυνση
Οικονομικής Ανάλυσης
και Μελετών Τράπεζας της Ελλάδος,
Επισκέπτης Καθηγητής Στατιστικής και
Οικονομετρίας την περίοδο
2019-2022, Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών, Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΩΡΓΟΥΤΣΟΣ,
Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής
και Χρηματοοικονομικής του ΟΠΑ

ΗΛΙΑΣ ΤΖΑΒΑΛΗΣ,
Καθηγητής Τμήματος
Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ: Πώς θα αποφύγουμε τις σύγχρονες κρίσεις

Η εμφάνιση οικονομικών κρίσεων δεν είναι ένα καινοφανές φαινόμενο, αντίθετα μάλιστα η διεθνής οικονομική ιστορία βρίθει τέτοιων περιστατικών. Είναι δεδομένο ότι υπάρχει μεγάλη ετερογένεια μεταξύ των κρίσεων, αναφορικά με τα αίτιά τους, τον μηχανισμό εκδήλωσης και επίδρασής τους και τα εν γένει χαρακτηριστικά τους.

Ωστόσο, αν κάτι νέο εισφέρει η μελέτη των στοιχείων, είναι ότι οι κρίσεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα, με μεγαλύτερο βάθος, και ενδεχομένως με μεγαλύτερο εύρος κλαδικών ή διεθνών επιπτώσεων.

Οι αιτίες για αυτά τα νέα χαρακτηριστικά είναι σίγουρα πολλές και σχετίζονται με το γεγονός ότι οι οικονομίες και το πώς αυτές λειτουργούν, δεν χαρακτηρίζονται από στατικότητα, αλλά αντιθέτως διαρκώς μεταβάλλονται και κυρίως γίνονται πιο σύνθετες.

Είναι αναντίρρητο ότι τα δομικά στοιχεία των οικονομιών πριν 100, πριν 30 ή ακόμη και πριν 10 χρόνια είναι πολύ διαφορετικά από τα σημερινά και κατά πάσα πιθανότητα και τα μελλοντικά. Η διασύνδεση των οικονομιών, η απελευθέρωση της ροής κεφαλαίων και ανθρώπων, η τεχνολογία, η πολυπλοκότητα των χρηματοοικονομικών εργαλείων έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό που ακόμη και η τέλεια γνώση των παρελθοντικών μηχανισμών καθίσταται σε πολλές περιπτώσεις άχρηστη για την κατανόηση των τρεχουσών, πόσο μάλλον των μελλοντικών.

Επίσης είναι προφανές ότι πίσω από την οικονομία κρύβονται ανθρώπινες αποφάσεις και συμπεριφορές. Για να είμαι πιο ακριβής, η οικονομία ήταν, είναι και θα είναι οι ανθρώπινες αποφάσεις και συμπεριφορές, σε όλες τις εκφάνσεις όσο παραδοσιακές ή σύγχρονες είναι είτε μιλάμε για τη γεωργική παραγωγή είτε για τα κρυπτονομίσματα. Η ανθρώπινη συμπεριφορά εκ των πραγμάτων είναι πολύ δύσκολο να υποδειγματοποιηθεί, ειδικά σε έκτακτες συνθήκες όπως είναι εξ ορισμού οι περίοδοι κρίσης, όπου υπεισέρχονται ψυχολογικοί και συναισθηματικοί παράγοντες. Αν σε αυτό προσθέσουμε και νέες τάσεις όπως την ταχύτατη μετάδοση της (όχι πάντα ακριβούς) πληροφορίας και τη δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς πόσο διαφορετικά και απρόβλεπτα μπορεί να συμπεριφερθεί ο μέσος λήπτης οικονομικών αποφάσεων.

Η Οικονομική Επιστήμη καλείται να δώσει απαντήσεις αναφορικά με τα αίτια και τις επιπτώσεις των κρίσεων, πράγμα που αποτελεί σίγουρα μια πρόκληση σε πολλά επίπεδα.

Τραπεζικός ανταγωνισμός, περιθώρια επιτοκίου και ανάπτυξη

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΛΟΥΠΗ**,
Ομότιμης Καθηγήτριας
του ΟΠΑ και πρώην
Υποδιοικητού της
Τράπεζας της Ελλάδος

Στο πρόσφατο Δελτίο Τύπου της Τράπεζας της Ελλάδος για τα τραπεζικά επιτόκια καταθέσεων και δανείων τον Μάιο 2023 αναδεικνύεται για άλλη μια φορά το πρόβλημα του μεγάλου επιτοκίου περιθωρίου στην Ελλάδα, το οποίο αυξάνεται κάθε μήνα. Έτσι, ενώ το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο του συνόλου των νέων καταθέσεων αυξήθηκε κατά 3 μονάδες βάσεις σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και διαμορφώθηκε στο 0,28%, το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο όλων των νέων δανείων αυξήθηκε κατά 19 μονάδες βάσεις και έφτασε το 6,04%. Αυτή η διαφορά διέκρινε το περιθώριο επιτοκίου (από το οποίο επωφελούνται οι τράπεζες) στο 5,76% τον Μάιο από 5,60% τον Απρίλιο και 5,50% τον Μάρτιο.

Για να μπορούν οι τράπεζες να απολαύσουν αυτό το μεγάλο περιθώριο επιτοκίου (όταν στην ευρωζώνη είναι γύρω στο 3%) δανείζουν μια μικρομεσαία επιχείρηση με 6,13-7,07%, ενώ αποδίδουν στον καταθέτη ελάχιστα. Είναι προφανές ότι τα υψηλά επιτόκια δανείων πιέζουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αυξάνοντας τον κίνδυνο είτε να αποφύγουν τη δανειοδότηση (και επομένως να μην αναπτυχθούν) είτε να μην μπορέσουν να αποπληρώσουν. Από την άλλη, τα χαμηλά επιτόκια καταθέσεων αποθαρρύνουν τις καταθέσεις, η καθαρή ροή των οποίων το διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου 2023 ήταν αρνητική. Μειωμένη ήταν επίσης το ίδιο διάστημα και η καθαρή ροή τραπεζικής χρηματοδότησης προς την πραγματική οικονομία.

Οι διαφορές στα επιτόκια δημιουργούν τη θεμιτή απορία αν τα τραπεζικά κέρδη όσο απαραίτητα και αν είναι για την ισχυρή κεφαλαιοποίηση των τραπεζών και κατ' επέκταση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, μπορούν να στηρίζονται τόσο μεροληπτικά αφενός στην υπερχρέωση νοικοκυριών και

επιχειρήσεων και αφετέρου σε ασήμαντες αποδόσεις.

Παρ' όλα τα θετικά κέρδη των τραπεζών ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET1 μειώθηκε στο 13,4% τον Μάρτιο 2023 από 14,4% τον Δεκέμβριο 2022 και ο συνολικός δείκτης κεφαλαίου μειώθηκε σε 16,5% από 17,4% αντίστοιχα, χαμηλότερα από τους αντίστοιχους μέσους της ευρωζώνης. Ομοίως, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου όπως μετριέται από τον δείκτη Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ) χειροτέρεψε οριακά από 8,7% τον Δεκέμβριο 2022 σε 8,8% τον Μάρτιο 2023, κυρίως λόγω της μείωσης του παρονομαστί, δηλαδή των δανείων. Αυτό ενόσω μια νέα γενιά ΜΕΔ δεν μπορεί να αποκλειστεί σαν συνέπεια των αυξήσεων των επιτοκίων αλλά και της χαμηλότερης ανάπτυξης και ενώ ο δείκτης ΜΕΔ στην ευρωζώνη είναι γύρω στο 2%.

Οι ελληνικές τράπεζες αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις.

Έχουν ανάγκη να διατηρήσουν υψηλή κερδοφορία αλλά και να μειώσουν περαιτέρω τα ΜΕΔ. Όπως επίσης να βελτιώσουν την ποιότητα των κεφαλαίων τους, 50% των οποίων είναι αναβαλλόμενος φόρος. Όμως, δεν είναι καλή επιλογή η στήριξη της κερδοφορίας σε ένα συνεχώς αυξανόμενο περιθώριο επιτοκίου γιατί οδηγεί σε μείωση στη ζήτηση δανείων και καθυστερεί την ανάπτυξη τροφοδοτώντας έναν φαύλο κύκλο.

Η υπερ-συγκέντρωση του τραπεζικού κλάδου στη χώρα μας μετά την κρίση του 2010-2015 και την αναγκαστική σταθεροποίηση με άξονα τις 4 συστημικές τράπεζες, οδήγησε σε έλλειψη ανταγωνισμού που επιτρέπει μονοπωλιακές πρακτικές, όπως τα μεγάλα επιτοκιακά περιθώρια με όλες τις αρνητικές τους συνέπειες. Η ανάδειξη ενός πέμπτου τραπεζικού πόλου μπορεί να έχει ευρύτερες θετικές επιπτώσεις, όπως και η χορήγηση αδειών σε νέα πιστωτικά ιδρύματα.

Ο αυξημένος ανταγωνισμός θα συμπίπτει τα επιτόκια και τα κέρδη. Όμως, αναμένονται σύντομα δύο θετικές εξελίξεις που θα βοηθήσουν τις τράπεζες. Πρώτον, η αναβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης του Ελληνικού Δημοσίου θα οδηγήσει σε αντίστοιχη αναβάθμιση των τραπεζών και μείωση στο κόστος δανεισμού τους από τις αγορές. Και δεύτερον, η εντατικότερη χρησιμοποίηση πόρων από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αλλά και τα προγράμματα ενίσχυσης πιστώσεων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων θα ενισχύσουν τις επιχειρήσεις και την ανάπτυξη.

Επομένως, παρ' όλες τις αυξημένες προκλήσεις και την αβεβαιότητα των καιρών, η ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα μόνο θετικές επιπτώσεις αναμένεται να έχει για την ανάπτυξη της οικονομίας μας.

Η ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα μόνο θετικές επιπτώσεις αναμένεται να έχει για την ανάπτυξη της οικονομίας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ Οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις

Η οικονομική καταστροφή που προκλήθηκε από την πανδημία της COVID-19 ήταν πρωτοφανής. Πολλές χώρες έλαβαν έκτακτα μέτρα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, υλοποιώντας πληθώρα δημοσιονομικών πακέτων για την εξομάλυνση του εισοδήματος των καταναλωτών και την τόνωση της ζήτησης και τον περιορισμό του ανθρώπινου και οικονομικού αντίκτυπου της COVID-19. Βασικό εργαλείο των κυβερνήσεων για την αντιμετώπιση του οικονομικού πλήγματος από την πανδημία COVID-19, αλλά και οικονομικών κρίσεων γενικά, είναι η πληρωμή επιδομάτων ειδικού σκοπού σε νοικοκυριά. Ο στόχος αυτής της πολιτικής είναι διττός. Πρώτον, η στήριξη εκείνων που πλήττονται από ανεργία ή μείωση στο εισόδημα, υποστηρίζοντας την κατανάλωσή τους. Δεύτερον, η ενίσχυση της μακροοικονομίας μέσω των πολλαπλασιαστικών επιπτώσεων των υψηλότερων καταναλωτικών δαπανών των νοικοκυριών. Καθώς η Ελλάδα όπως και άλλες χώρες περιορίζονται από το δημόσιο χρέος τους ως προς το μέγεθος των δημοσιονομικών πόρων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να αντιμετωπίσουν κρίσεις, όπως η πανδημία COVID-19, είναι σημαντικό ο προσεκτικός σχεδιασμός των δημοσιονομικών πολιτικών. Για τη βέλτιστη κατάρτιση τέτοιων πολιτικών είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε την απάντηση στο ακόλουθο ερώτημα. Τι ποσοστό από ένα απροσδόκητο και προσωρινό επίδομα θα δαπανήσει το νοικοκυριό για κατανάλωση σε σύντομο χρονικό διάστημα; Το ποσοστό αυτό αποκαλείται Οριακή Ροπή των νοικοκυριών να Καταναλώνουν από προσωρινό εισόδημα (ΟΡΚ). Η ροπή αυτή είναι κεντρικό θεμέλιο των κύριων οικονομικών υποδειγμάτων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής και είναι μέγεθος που διαφέρει από νοικοκυριό σε νοικοκυριό αλλά και για ένα δεδομένο νοικοκυριό διαχρονικά. Η επιστημονική βιβλιογραφία πάνω στο θέμα αντιμετωπίζει δύο προβλήματα. Πρώτον, τη στατιστική απόδειξη αιτιότητας στην εκτίμηση της ΟΡΚ και δεύτερον τη δυσκολία

Παρεμβάσεις δημοσιονομικής πολιτικής για την αντιμετώπιση οικονομικών κρίσεων

Του **ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ**, Καθηγητή Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ, Επίτιμου Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, πρώην Προέδρου του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων

να εκτιμηθεί διαφοροποίηση στην ΟΡΚ ανάμεσα στα νοικοκυριά καθώς και αλλαγές σε αυτή τη ροπή ως αποτέλεσμα οικονομικών κρίσεων. Σε ερευνητικό έργο μαζί με τον Καθηγητή **Χρήστο Κωτσόγιαννη** του Πανεπιστημίου του Έξετερ, που χρηματοδοτήθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), υπερβήκαμε και τις δύο δυσκολίες και δώσαμε αιτιώδεις εκτιμήσεις της ΟΡΚ για πρώτη φορά για τα ελληνικά νοικοκυριά. Σχεδιάσαμε και πραγματοποιήσαμε έρευνα 1.014 ελληνικών νοικοκυριών που παρήγαγε πληθώρα δεδομένων για την κατανάλωση, την αποταμίευση, τη διαχείριση του χρέους, τις προσδοκίες για μελλοντική δραστηριότητα και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά τους. Για πολλά από αυτά τα νοικοκυριά, οι πληροφορίες αφορούν σε δύο περιόδους: Δεκέμβριο 2019 και Ιανουάριο 2020 (πολύ πριν την ευρεία ευαισθητοποίηση για την COVID-19), καθώς και στο τέλος Απριλίου 2020 (στο αποκορύ-

φωμα του πρώτου κύματος της υγειονομικής κρίσης COVID-19 στην Ελλάδα). Το δείγμα μας περιλαμβάνει άτομα που κέρδισαν στη φορολογική της ΑΑΔΕ και έλαβαν €1.000 τον Δεκέμβριο του 2019 μαζί με άτομα που δεν κέρδισαν αλλά είχαν αντίστοιχα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά με τους νικητές. Η αντιπαραβολή της καταναλωτικής συμπεριφοράς των δύο ομάδων οδήγησε σε αιτιώδεις εκτιμήσεις της ΟΡΚ. Επίσης, αναλύσαμε εμπιστευτικά διοικητικά δεδομένα για αυτά τα νοικοκυριά, σε ανωνυμοποιημένη μορφή, που απεικονίζουν με ακρίβεια την οικονομική τους κατάσταση κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Τα βασικά επιστημονικά μας εύρημα είναι ότι τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν υψηλή ΟΡΚ. Κατά μέσον όρο, καταναλώνουν μεταξύ €480 και €590 για κάθε €1.000 καθαρό εισόδημα που λαμβάνουν αναπάντεχα και χωρίς προσδοκία επανάληψης. Υπάρχει σημαντική ετερογένεια στην ΟΡΚ που συνδέεται με πα-

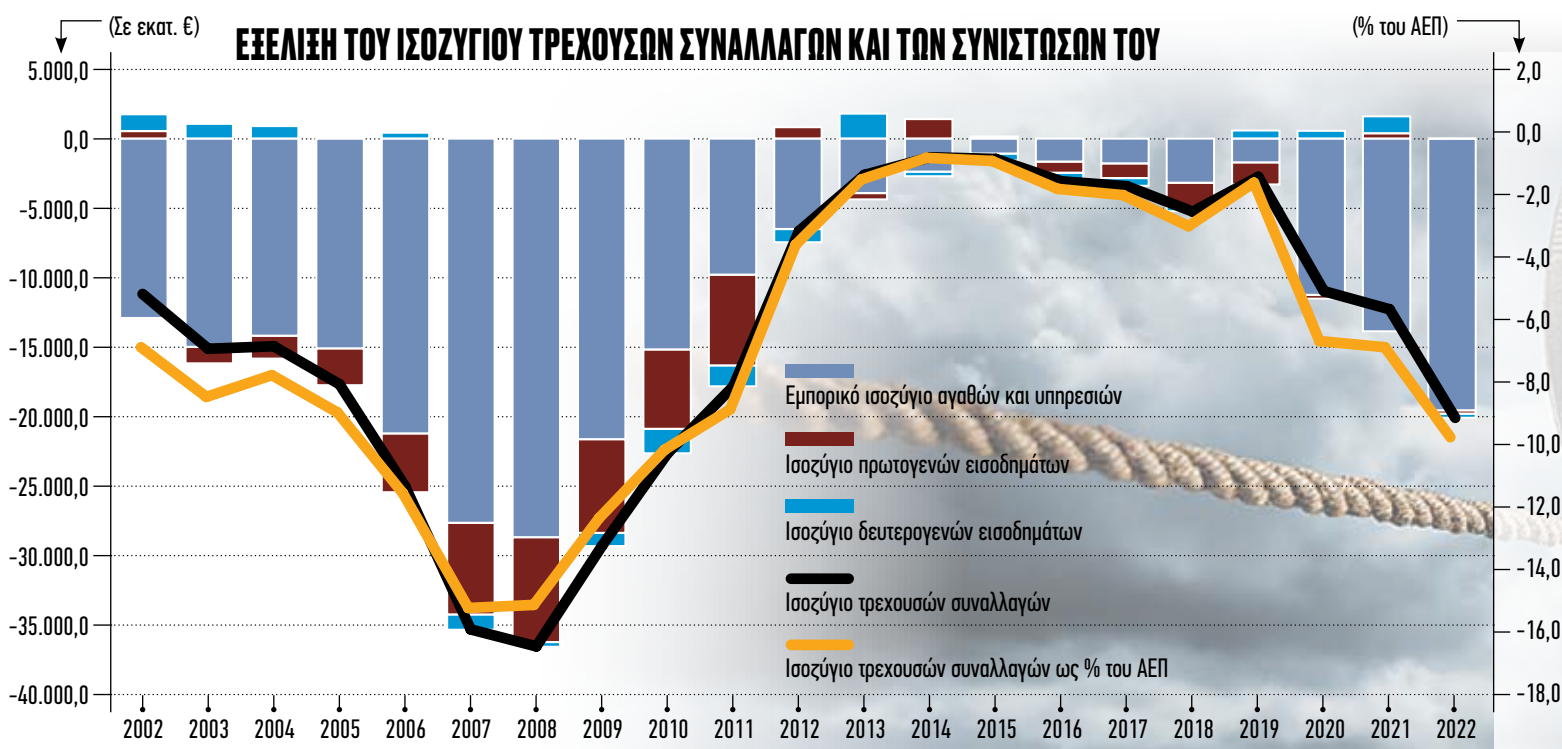
ρατηρήσιμα χαρακτηριστικά του νοικοκυριού. Επίσης βρήκαμε ότι άτομα των οποίων η εργασιακή κατάσταση επιδεινώθηκε μέσα στην πανδημία COVID-19, και δικαιούνταν το κρατικό επίδομα ειδικού σκοπού, μείωσαν την ΟΡΚ τους αισθητά σε σχέση με τέσσερις μήνες νωρίτερα. Από τη σκοπιά της κατάρτισης οικονομικής πολιτικής, η ανάλυσή μας δείχνει ότι η καταναλωτική και αποταμιευτική συμπεριφορά των νοικοκυριών μεταβάλλεται ανάλογα με την οικονομική κατάστασή τους. Συμπέρασμα της επιστημονικής μας ανάλυσης είναι ότι τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν υψηλή Οριακή Ροπή να Καταναλώνουν, γεγονός που καθιστά τα επιδόματα ειδικού σκοπού στα νοικοκυριά ιδιαίτερα αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση της πανδημίας ή άλλων οικονομικών κρίσεων. Τα ευρήματά μας μπορούν χρησιμοποιηθούν από το οικονομικό επιτελείο στον σχεδιασμό πολιτικών επιδοτήσεων σε νοικοκυριά με βέλτιστο μακροοικονομικό αντίκτυπο.

Οι μακροχρόνιες μακροοικονομικές ανισορροπίες μιας μικρής και ανοικτής οικονομίας, όπως είναι η ελληνική, μπορούν να εμφανιστούν και να μετρηθούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, έχοντας όμως κάθε φορά ως βασική αίτια και κοινό παρονομαστή ένα μη αποτελεσματικό παραγωγικό πρότυπο ανάπτυξης. Η δημιουργία πρωτογενών δημοσιονομικών ελλειμμάτων, εισοδηματικών ανισοτήτων, επενδυτικού κενού και ελλειμματικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αποτελούν βασικές εκφάνσεις μακροοικονομικών ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας. Το άρθρο εστιάζει στην ανάδειξη του προβλήματος του ελλειμματικού Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ). Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο παρουσιάζεται το διαχρονικό πρόβλημα του ΙΤΣ, επιχειρείται η διερεύνηση των αιτιών και προτείνονται εναλλακτικές πολιτικές με στόχο τη βελτίωσή του.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) είναι ένα σημαντικό μακροοικονομικό μέγεθος που μετρά τη σχετική θέση μια χώρας αναφοράς σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο αντανakλώντας τις παραγωγικές δυνατότητες και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας αναφοράς. Ειδικότερα, το ΙΤΣ αποτελείται από τα εξής επιμέρους ισοζύγια:

α) Το εμπορικό ισοζύγιο, δηλαδή τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μείον τις συνολικές εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, β) το ισοζύγιο των πρωτογενών εισοδημάτων, δηλαδή την καθαρή αξία των εισπράξεων από εργασία (αμοιβές, μισθοί), από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη) και από λοιπά πρωτογενή εισοδήματα όταν αφαιρεθούν οι αντίστοιχες πληρωμές και γ) το ισοζύγιο των δευτερογενών εισοδημάτων, δηλαδή την καθαρή αξία των εισπράξεων από τον τομέα της κυβέρνησης και τους λοιπούς τομείς όταν αφαιρεθούν οι αντίστοιχες πληρωμές.

Ένα πλεονασματικό ΙΤΣ αποτελεί ένδειξη μιας οικονομίας που είναι καθαρός πιστωτής στον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό σημαίνει ότι η χώρα παρέχει πλεονάζοντες πόρους σε άλλες οικονομίες και συνεπώς της οφείλονται χρήματα ως αντάλλαγμα. Παρέχοντας αυτούς τους πό-

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και υπολογισμοί του συγγραφέα

ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ:

Αιτίες και Προτάσεις Πολιτικής

Του Δρος **ΖΑΧΑΡΙΑ ΜΠΡΑΓΟΥΔΑΚΗ**, Υποδιευθυντή στη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών, Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), Επισκέπτη Καθηγητή Στατιστικής και Οικονομετρίας την περίοδο 2019-2022, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

ρους στο εξωτερικό, μια χώρα με πλεόνασμα δίνει σε άλλες οικονομίες τη δυνατότητα να καλύψουν τις εγχώριες ανάγκες σε κατανάλωση και επενδύσεις. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται χρηματοδότηση ελλείμματος. Αντίστροφα, το έλλειμμα του ΙΤΣ αντικατοπτρίζει μια οικονομία που είναι καθαρός οφειλέτης στον υπόλοιπο κόσμο. Επενδύει και καταναλώνει περισσότερα από όσα εξοικονομεί από τους ιδίους πόρους με συνέπεια να αναγκάζεται να χρησιμοποιεί πόρους και από άλλες οικονομίες προκειμένου να καλύψει τις εγχώριες ανάγκες της.

Εξελίξεις στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών της Ελληνικής Οικονομίας και αιτίες ανισορροπίας

Η ελληνική οικονομία κατέγραψε το μεγαλύτερο έλλειμμα ΙΤΣ, -9,7% του ονομαστικού ΑΕΠ το 2022, συγκριτικά με όλες τις χώρες της ευρωζώνης, αλλά και το 2021 το έλλειμμα ήταν υπερβολικά μεγάλο αφού έφτασε το -6,8% του ΑΕΠ.

Συγκριτικά με ένα σύνολο ανταγωνιστικών οικονομιών του Ευρωπαϊκού Νότου όπως η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Ιταλία, η Ελλάδα σημειώνει διαχρονικά

τις χειρότερες επιδόσεις στο ΙΤΣ ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ. Πιο συγκεκριμένα, για την Ελλάδα η μέση τιμή του ελλείμματος στο ΙΤΣ ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ την περίοδο 2002-2022 ήταν -6,8%, ενώ για την Πορτογαλία -4,3%, την Ισπανία -1,9% και την Ιταλία +0,3%.

Η Ελλάδα δεν κατάφερε να πετύχει πλεονασματικό ΙΤΣ σε όλη την υπό εξέταση περίοδο και το γεγονός αυτό οφείλεται στο σταθερά ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο αγαθών. Το ισοζύγιο αγαθών (καύσιμα, πλοία και λοιπά αγαθά) είναι σταθερά ελλειμματικό σε όλη την υπό εξέταση περίοδο, ενώ αντιθέτως το ισοζύγιο υπηρεσιών (ταξιδιωτικό, μεταφορές και λοιπές υπηρεσίες) είναι πλεονασματικό (βλ. διαγράμματα).

Πιο συγκεκριμένα, το διάστημα 2002-2008 το ΙΤΣ επιδεινώθηκε σημαντικά με αποκορύφωμα τη διετία 2007-2008 που το έλλειμμα ξεπέρασε το -15,0% του ΑΕΠ φτάνοντας τα 36 δισ. ευρώ. Την περίοδο 2009-2012 σημειώθηκε σημαντική βελτίωση στο έλλειμμα ΙΤΣ, γεγονός που οφείλεται στη μεγάλη βελτίωση (μείωση) του εμπορικού ελλείμματος. Εν τούτοις, η βελτίωση του εμπο-

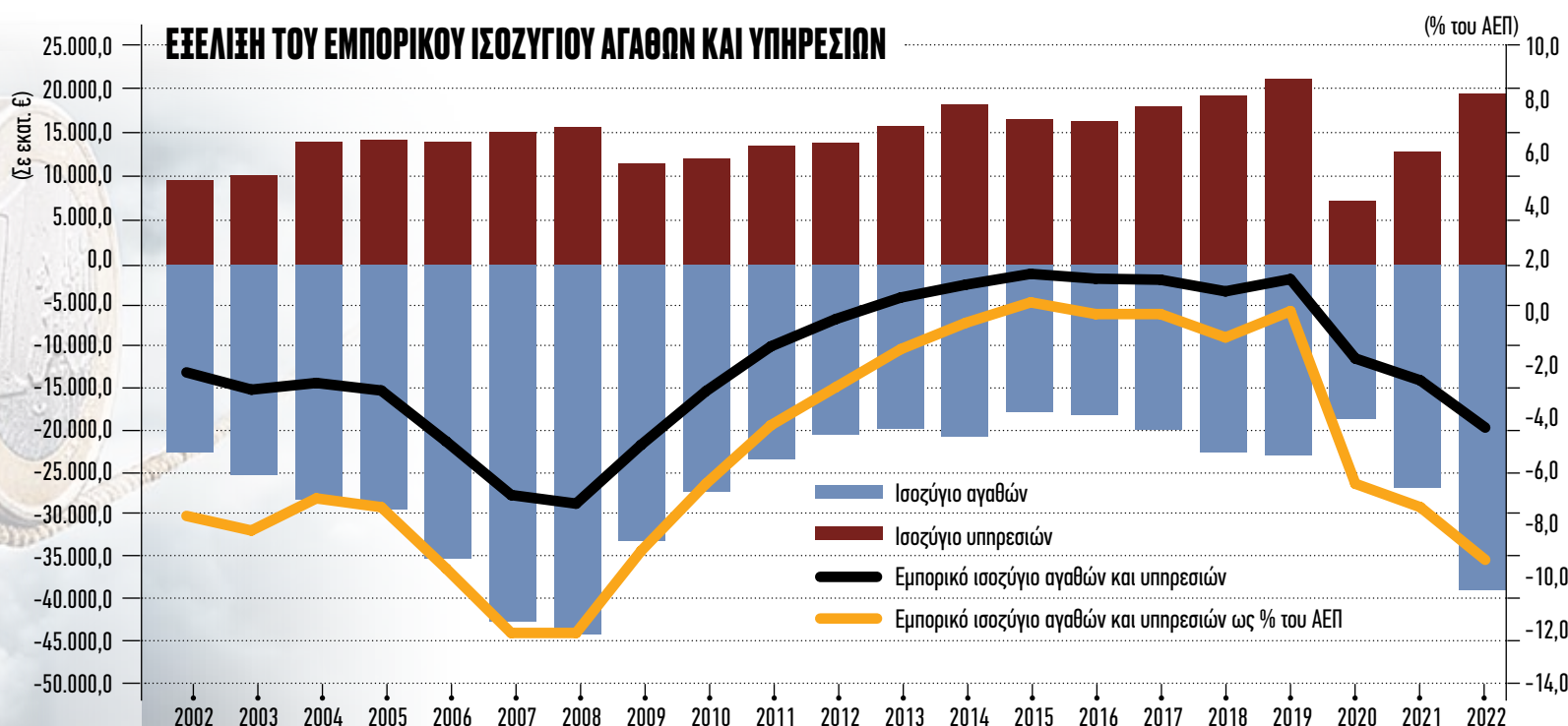
ρικού ελλείμματος βασίστηκε πρωτίστως στη μείωση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, εξαιτίας της σημαντικής συρρίκνωσης του εθνικού εισοδήματος και κατ' επέκταση της εσωτερικής ζήτησης, και δευτερευόντως στην πρόοδο που έγινε σε όρους εξαγωγικών επιδόσεων λόγω της βελτίωσης στην ανταγωνιστικότητα τιμής. Την περίοδο 2013-2019 το έλλειμμα του ΙΤΣ κινήθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα (-1,6% του ΑΕΠ, κατά μ.ό.), σταδιακή επανάκτηση της σχετικής ανταγωνιστικότητας τιμής και σταθεροποίηση του εμπορικού ελλείμματος σε επίπεδα κοντά στα 2 δισ. ευρώ κατά μ.ό.

Αντιθέτως, την περίοδο 2020-2022 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στο έλλειμμα ΙΤΣ, αφού το εμπορικό έλλειμμα παρουσίασε σημαντική χειροτέρευση επί τρία συναπτά έτη φτάνοντας τα 20 δισ. ευρώ το 2022 (βλ. διαγράμματα).

Πιο συγκεκριμένα, το έλλειμμα του ΙΤΣ αυξήθηκε κατά περίπου 7,8 δισ. ευρώ το 2022 σε σχέση με το 2021 και έφτασε το -9,7% του ονομαστικού ΑΕΠ. Οι κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στην επιδείνωση του ΙΤΣ ήταν: α) Το ισοζύγιο λοιπών αγαθών

ΑΦΙΕΡΩΜΑ Οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και υπολογισμοί του συγγραφέα

(εκτός καυσίμων) λόγω της ανόδου των εισαγωγών για καταναλωτικά αγαθά, που συνδέεται με τη συσσωρευμένη καταναλωτική ζήτηση, καθώς και για ενδιάμεσα αγαθά, που συνδέεται με την ενγώρια βιομηχανική παραγωγή, ενώ η αύξηση των εξαγωγών λοιπών αγαθών αντιστάθμισε μερικώς την επιδείνωση. Αντιθέτως, το ισοζύγιο υπηρεσιών, παρά την κρίση της πανδημίας της COVID-19 που επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τις τουριστικές εισπράξεις τη διετία 2020-2021 (λόγω του περιορισμού των διασυνοριακών μετακινήσεων) συνέχισε να συμβάλλει θετικά στο ΕΙ αφού ήταν πλεονασματικό (19,5 δισ. ευρώ το 2022 από 7,3 δισ. ευρώ το 2020).

β) Το ισοζύγιο καυσίμων λόγω της αύξησης τόσο των τιμών των καυσίμων όσο και του όγκου των εισαγωγών.

γ) Το ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων λόγω της ετεροχρονισμένης καταβολής των ποσών που συνδέονται με την επιστροφή των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων και της δεύτερης δόσης από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) το α' τρίμηνο του 2023 αντί εντός του β' εξαμήνου 2022. Η επιδείνωση αυτή αντισταθμίστηκε μερικώς από την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου ταξιδιωτικών υπηρεσιών.

Τέλος, η σημαντική αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 14,0%, λόγω της αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές κατά 5,9%, αλλά και λόγω του υψηλού πληθωρισμού (ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 8,1%)

συνέβαλε θετικά στη συγκράτηση του ελλείμματος του ΙΤΣ ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ, αλλά δεν ήταν αρκετή ώστε να αντισταθμίσει τους υπόλοιπους επιβαρυντικούς παράγοντες. Συνοψίζοντας, η βασική ανισορροπία του εξωτερικού τομέα της ελληνικής οικονομίας οφείλεται στο ισοζύγιο αγαθών, το οποίο αποτελεί και την κύρια αιτία για το έλλειμμα που παρουσιάζει διαχρονικά το εμπορικό ισοζύγιο και κατ' επέκταση και το ΙΤΣ.

Η υψηλή ελαστικότητα των εισαγωγών ως προς το ΑΕΠ, εξαιτίας του υψηλού βαθμού στο εισαγωγικό περιεχόμενο των επενδύσεων (41%), των εξαγωγών (31%) και της ιδιωτικής κατανάλωσης (25%) [Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής ΤτΕ, 2017-2018], και η ταυτόχρονη αδυναμία επαρκούς υποκαταστασιμότητας των εισαγομένων ενδιάμεσων βιομηχανικών αγαθών από την ενγώρια παραγωγή, σε συνδυασμό με το υφιστάμενο επενδυτικό κενό, μπορούν να θεωρηθούν ως αιτίες για τη διαχρονική ανισορροπία του εξωτερικού τομέα της ελληνικής οικονομίας.

Επισημαίνεται όμως ότι οι εξελίξεις της τελευταίας τριετίας 2020-2022 διαφέρουν σε σχέση με αυτές που προηγήθηκαν της ελληνικής κρίσης. Τότε η διεύρυνση του ελλείμματος του ΙΤΣ οφειλόταν σχεδόν αποκλειστικά στη σημαντική χειροτέρευση της ανταγωνιστικότητας κόστους και τιμής και την απουσία διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε βασικούς τομείς και θεσμούς της ελληνικής οικονομίας. Μεγάλο μέρος της πρόσφατης διέ-

Η ελληνική οικονομία έχει ισχυροποιηθεί, αφού έχει υλοποιηθεί ένα εύρος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

ρυνσης του ελλείμματος του ΙΤΣ οφείλεται σε συγκυριακούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα στην πανδημία και στην εκτίναξη των τιμών της ενέργειας. Ένα μικρότερο μέρος οφείλεται στην αύξηση εισαγωγών κεφαλαιουχικών αγαθών, τα οποία όμως συμβάλλουν θετικά στην αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της ελληνικής οικονομίας και μεσοπρόθεσμα, μέσω εξαγωγών, στη βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου. Επίσης ένα σημαντικό μέρος προέρχεται από την εισαγωγή ενδιάμεσων αγαθών, γεγονός που ενδεχομένως αντανακλά ελλείψεις στην πλευρά

προσφοράς, αλλά μπορεί και να υποδηλώνει θετικές προοπτικές για τη μεγέθυνση της ελληνικής βιομηχανίας και τη μεγαλύτερη ενσωμάτωσή της στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες.

Προτάσεις πολιτικής

Σήμερα η ελληνική οικονομία έχει ισχυροποιηθεί σε σχέση με το παρελθόν, αφού έχει υλοποιηθεί ένα εύρος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων κυρίως στην αγορά εργασίας αλλά και σε μικρότερο βαθμό στις αγορές προϊόντος, η αξιοπιστία της χώρας έχει βελτιωθεί και η εμπιστοσύνη των αγορών για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας είναι θετική. Επίλυση θεσμικών θεμάτων όπως η γρήγορη απονομή της δικαιοσύνης, η μείωση της γραφειοκρατίας, η επιτάχυνση και απλοποίηση του μηχανισμού αδειοδότησης παραγωγικών επενδύσεων με εξαγωγικό προσανατολισμό θα ενδυνάμωνε την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας και θα βοηθούσε στη βελτίωση του ΙΤΣ. Οι πολιτικές για την αύξηση των εξαγωγών θα πρέπει να στοχεύουν στην υποστήριξη των εξαγωγικών επιχειρήσεων και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τιμής, αφού αυτό που έχει παρατηρηθεί στην ελληνική οικονομία είναι ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας οφείλεται κυρίως στη μείωση του εργατικού κόστους και πολύ λιγότερο στη μείωση των τιμών λόγω του ανοίγματος των αγορών προϊόντος.

Για τη μείωση των εισαγωγών οι κατάλληλες πολιτικές θα πρέπει

να στοχεύουν σε μια μεταβολή του παραγωγικού υποδείγματος με υποστήριξη των επιχειρήσεων που ενισχύουν τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό της οικονομίας, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από εισαγωγές και στον τομέα των επενδύσεων αλλά και στον τομέα των διαρκών καταναλωτικών αγαθών.

Παράγοντες που δεν συνδέονται με την τιμή, όπως οι επενδύσεις και ο βαθμός αξιοποίησης της τεχνολογίας, παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των εξαγωγών μιας χώρας, ειδικότερα σε έναν πιο μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Οι επενδύσεις και η χρήση της τεχνολογίας ενισχύουν την ποιότητα των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και επιτρέπουν τη δημιουργία αναγνωρίσιμων ετικετών στις διεθνείς αγορές.

Η μεταβολή των τιμών επηρεάζεται τόσο από τη μεταβολή στο μοναδιαίο κόστος εργασίας όσο και από τη μεταβολή των περιθωρίων κέρδους. Για παράδειγμα, αν το μοναδιαίο κόστος εργασίας μειώνεται αλλά τα περιθώρια κέρδους αυξάνονται, τότε οι τιμές μπορεί να διαμορφώνονται σε υψηλότερα επίπεδα παρά τη μείωση του κόστους εργασίας. Η επίτευξη εύκολου και υψηλού περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων εντός της ενγώριας οικονομίας, εξαιτίας της ολιγοπωλιακής διάρθρωσης, εξασθενεί το κίνητρο εξωστρέφειας και ανοίγματος σε ξένες αγορές, με συνέπεια αφενός την επίτευξη χαμηλότερων επιδόσεων στον εξαγωγικό τομέα, αφετέρου κάνει τις επιχειρήσεις περισσότερο εσωστρεφείς και ευάλωτες σε τυχόν καθοδικές μεταβολές της εσωτερικής ζήτησης [Bragoudakis (2018, 2017, 2014)].

Τέλος, η αύξηση της τραπεζικής χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους προς τις ΜμΕ σε εμπορεύσιμους τομείς με συγκριτικό πλεονέκτημα και εξαγωγικό προσανατολισμό, αλλά και σε τομείς υψηλής τεχνολογίας, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει στην αλλαγή παραγωγικού προτύπου της ελληνικής οικονομίας και θα βελτιώσει την ανισορροπία στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) μεσοπρόθεσμα.

* Στο άρθρο παρουσιάζονται οι απόψεις του συγγραφέα οι οποίες δεν αντανακλούν απαραίτητως και τις απόψεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Οι κρίσεις των χρηματοπιστωτικών συστημάτων και η αποτελεσματικότητα του εποπτικού ελέγχου

Οι πρόσφατες κρίσεις σε ΗΠΑ και Ελβετία ανέδειξαν την αδυναμία του θεσμικού πλαισίου που διέπει την ασφάλεια του τραπεζικού συστήματος. Διαπιστώθηκε για ακόμη μια φορά ότι χωρίς την καταλυτική και *ad hoc* παρέμβαση των κεντρικών τραπεζών και του Δημοσίου, το τραπεζικό σύστημα δεν έχει την ικανότητα διαχείρισης και επίλυσης της κρίσης εκ των έσω. Χαρακτηριστικά, την εβδομάδα της κρίσης, 6-12/3/2023, ο δανεισμός από την κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ εκτοξεύτηκε σε \$153 δισ., όταν την προηγούμενη εβδομάδα ήταν \$10 δισ. και στην παγκόσμια κρίση της περιόδου 2007-08 είχε ανώτατη τιμή τα \$110 δισ. Στην Ελβετία από την άλλη μεριά, η απορρόφηση της Credit Suisse από την UBS κατέστη δυνατή μετά από την παροχή εγγυήσεων από την κεντρική κυβέρνηση που μπορούν να δημιουργήσουν δυνητικές υποχρεώσεις που ανέρχονται στο 14% του ΑΕΠ της Ελβετίας. Μετά από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-08 ακολούθησε μια εκτεταμένη αναθεώρηση του εποπτικού πλαισίου λειτουργίας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΠΙ). Μία βασική στόχευση των νέων μέτρων ήταν αφενός η επαναφορά της εμπιστοσύνης των επενδυτών στο τραπεζικό σύστημα και η διόρθωση προβλημάτων ηθικού κινδύνου έτσι ώστε οι στρατηγικοί εταίροι (stakeholders) των τραπεζών να συμμετέχουν στο κόστος των λανθασμένων

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΕΩΡΓΟΥΤΣΟΥ**, Καθηγητή του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΟΠΑ

Οι άνθρωποι πάντα θα προσπαθούμε να προβλέψουμε το μέλλον και να εκτιμούμε τους κινδύνους στους οποίους είμαστε εκτεθειμένοι

επιλογών τους (πολιτική *bail-in*).

Συνεπώς, δημιούργησε έκπληξη η μεγάλη νευρική κατάσταση που επέδειξαν οι κεφαλαιαγορές στα πρόσφατα επεισόδια, με την ουσιαστική πτώχευση τριών τραπεζών στις ΗΠΑ και της Credit Suisse (CS) στην Ελβετία. Η έκπληξη ήταν ακόμα μεγαλύτερη αν αναλογιστούμε ότι οι τράπεζες των ΗΠΑ ήταν μεσαίου μεγέθους και με ιδιαιτερότητες όσον αφορά την έκθεσή τους σε συγκεκριμένους κλάδους, ενώ η CS είχε βαρύ ιστορικό χρόνιων προβλημάτων. Ο δείκτης «S&P 500 banks» («Euro Stoxx banks») έπεσε από 350 (118) μονάδες στις 3/3/2023, κάτω από τις 300 (105) στις 13/3/2023 και παραμένει σε επίπεδα χαμηλότερα των αρχών του Μαρτίου μέχρι σήμερα.

Ποια είναι λοιπόν η αιτία που πυροδοτεί, όλο και συχνότερα, τον φόβο έκθεσης σε μια γενικευμένη κατάρρευση, δηλαδή την εκδήλωση του συστημικού κινδύνου; Γιατί οι εποπτικές αρχές δεν μπορούν να αναπτύξουν μέτρα πρόβλεψης επερχόμενων κρίσεων έτσι ώστε τα ΠΙ να πάρουν τις κατάλληλες προβλέψεις και να μην είναι αναγκαία η διάσωση από τις κεντρικές τράπεζες και το κράτος; Είναι γνωστό ότι τα ΠΙ είναι ευάλωτα σε κρίσεις ρευστότητας λόγω της υψηλής τους μόχλευσης (εξάρτησης από ξένα κεφάλαια) και της μεγάλης απόκλισης ανάμεσα στη χρονική διάρκεια των απαι-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ Οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις

τήσεών τους από εκείνη των υποχρεώσεών τους. Άρα, σε περιόδους κρίσης, η απόσυρση των καταθέσεων θα αναγκάσει τα ΠΙ να ρευστοποιήσουν τις απαιτήσεις τους και να μειώσουν τη χορήγηση δανείων, δηλαδή να προχωρήσουν σε απο-μόχλευση. Η αδυναμία αυτή έχει αντιμετωπιστεί με την παροχή εγγυήσεων από το κράτος για τη διασφάλιση των καταθέσεων και τη δέσμευση των κεντρικών τραπεζών να δανείσουν όση ρευστότητα είναι αναγκαία. Επιπλέον, οι εποπτικές αρχές εφαρμόζουν αυστηρούς κανόνες για το ελάχιστο ύψος κεφαλαιακής επάρκειας, και ρευστότητας πρόσφατα, έτσι ώστε να μην επιβαρύνεται το κοινωνικό σύνολο από αστοχίες των ΠΙ.

Εποπτικές αρχές και διαχείριση κρίσεων

Η πολιτική των εποπτικών αρχών για τη διαχείριση των κρίσεων βασίζεται στην πεποίθηση ότι η έκθεση σε κινδύνους μπορεί να μετρηθεί, άρα μπορούν να ληφθούν και τα κατάλληλα μέτρα όπως είναι το ελάχιστο αποδεκτό ύψος κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας. Η αντίληψη αυτή είναι λανθασμένη διότι προϋποθέτει ότι γνωρίζουμε τις πηγές των κινδύνων, ότι είναι μετρήσιμοι και ότι η διαμόρφωσή τους είναι εξωγενής ως προς τις αποφάσεις εκείνων που συμμετέχουν στη λειτουργία των κεφαλαιαγορών. Προφανώς, δεν είναι δυνατό στατιστικά να μετρήσουμε την έκθεση σε έναν κίνδυνο όταν η εξέλιξή του είναι συνάρτηση της αντίδρασής μας. Η αντίδραση αυτή μπορεί να προκύπτει από τους μηχανισμούς των αγορών ή από καθαρά ψυχολογικούς παράγοντες.

Στην πρώτη περίπτωση κυρίαρχη σημασία έχει αποκτήσει η παροχή πιστώσεων, ανάμεσα σε εταιρείες του χρημα-

τοπιστωτικού τομέα, με χρήση εξασφαλίσεων (collateral) που, κατά κανόνα, αφορούν επιλέξιμα αξιόγραφα. Μια εξωγενής διαταραχή που οδηγεί σε μείωση της αξίας των αξιογράφων, θα ενεργοποιήσει την απαίτηση για παροχή επιπλέον εξασφαλίσεων για την κάλυψη του αρχικού δανείου ή ακόμη μπορεί και να οδηγήσει σε άρνηση των επενδυτών να ανανεώσουν την πίστωση στο ΠΙ. Σε αυτή την περίπτωση η μόνη επιλογή που μένει στο ΠΙ είναι η απο-μόχλευση του χαρτοφυλακίου. Εφόσον το ίδιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν πολλά ΠΙ θα οδηγηθούμε σε κατάρρευση των αγορών με ενδογενώς ανατροφοδοτούμενες αντιδράσεις και πιθανότατα σε ύφεση της οικονομίας. Συμπερασματικά, η επίπτωση μιας εξωγενούς διαταραχής είναι συνάρτηση της αλληλεξάρτησης των θέσεων και του προκαλούμενου «συντονισμού» των αντιδράσεων των συμμετεχόντων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Στη δεύτερη περίπτωση μπορεί να υπάρξει αδυναμία μέτρησης της έκθεσής μας σε κινδύνους λόγω της ψυχολογίας των επενδυτών. Όπως είναι γνωστό, υπάρχουν δύο τύποι επενδυτών: εκείνοι που πουλούν (αγοράζουν) όταν ανέβουν (πέφτουν) οι αγορές και εκείνοι που ακολουθούν την τάση, δηλαδή αγοράζουν στην άνοδο και πουλάνε στην πτώση. Η ομαλή λειτουργία των αγορών εξασφαλίζεται από την ισορροπία ανάμεσα σε αυτούς τους δύο τύπους. Όμως στις κρίσεις, η δεύτερη κατηγορία, που ακολουθεί την τάση, επικρατεί με αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας ενδογενούς δυναμικής στη διαμόρφωση των κινδύνων. Η απαίτηση των εποπτικών αρχών για την εφαρμογή κοινών κανόνων στη μέτρηση και αντιμετώπιση των κινδύνων απλά αυξάνει τον βαθμό ομοιόμορφης αντίδρασης και συνεπώς ενδογενείας του προβλήματος.

Οι εποπτικές αρχές έχουν προσπαθήσει, πρόσφατα, να μετριάσουν την έκθεση στους ενδο-

γενείς κινδύνους με μια σειρά μέτρων που όμως δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα στη βάση του. Η ευστάθεια του τραπεζικού συστήματος απειλείται λόγω της διαρκώς αυξανόμενης διασύνδεσής του με τις κεφαλαιαγορές / χρηματαγορές και το «σκιάδεο» τραπεζικό σύστημα. Η αποκοπή του από αυτές δεν είναι εφικτή από τη στιγμή που οι χρηματοδότες (καταθέτες) των τραπεζών έχουν τη δυνατότητα επένδυσης, εναλλακτικά, των κεφαλαίων τους στις αγορές κεφαλαίου και οι δανειζόμενοι μπορούν να αντλήσουν χρηματοδότηση απευθείας από τις αγορές.

Οι άνθρωποι πάντα θα προσπαθούμε να προβλέψουμε το μέλλον και να εκτιμούμε τους κινδύνους στους οποίους είμαστε εκτεθειμένοι. Εκείνο όμως που έχει μεγαλύτερη σημασία για τις εποπτικές αρχές είναι να ακολουθούν κανόνες που έχουν αποδείξει τη διαχρονική τους αξία, όπως ότι οι κίνδυνοι δημιουργούνται στις ομαλές περιόδους και απλά εκδηλώνονται στις περιόδους κρίσεων. Για παράδειγμα, οι πολιτικές χαμηλών επιτοκίων για μεγάλες χρονικές περιόδους οδήγησαν, σε όλες τις μεγάλες συστημικές κρίσεις των τελευταίων 30 ετών, σε επενδυτικές πολιτικές ο κίνδυνος των οποίων εκδηλώθηκε όταν τα επιτόκια αυξήθηκαν.

Συμπερασματικά, η σταθερότητα του συστήματος μπορεί τελικά να εξασφαλιστεί μόνο με την εμπλοκή των κεντρικών τραπεζών και του Δημοσίου. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο ότι το ενεργητικό τόσο της Federal Reserve Bank αλλά και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχουν αυξηθεί σχεδόν οκτώ φορές από το 2007 μέχρι σήμερα. Οι παρεμβάσεις όμως αυτές πρέπει να περιορίζονται σε μικρά χρονικά διαστήματα έτσι ώστε να μη στρεβλώνεται η σωστή αποτίμηση των κινδύνων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, το εχέγγυο δηλαδή για την αποτελεσματική του λειτουργία.

Χρηματοοικονομικές Κρίσεις και Μακροοικονομία

Του **ΗΛΙΑ ΤΖΑΒΑΛΗ**,
Καθηγητή
του Τμήματος
Οικονομικής
Επιστήμης του ΟΠΑ

Οι χρηματοοικονομικές κρίσεις χαρακτηρίζονται από δραστικές μειώσεις στη ροή πιστώσεων προς την οικονομία, στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων, ειδικότερα μετοχών και ακινήτων, καθώς και στην εμφάνιση σοβαρών προβλημάτων στους ισολογισμούς επιχειρήσεων, νοικοκυριών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και οργανισμών.

Οι οικονομικές κρίσεις συνήθως ακολουθούν παρατεταμένες πιστωτικές εκρήξεις στην οικονομία και υπερβολικές αυξήσεις στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων, σε σχέση με τις θεμελιώδεις τιμές τους, που τελικά γίνονται μη βιώσιμες και καταλήγουν σε καταρράκωση. Οι παραπάνω μεταβολές αυτές οδηγούν σε λανθασμένη κατανομή πόρων (κυρίως κεφαλαίων αλλά και εργασίας) και παρέχουν την ψευδή εικόνα μιας εύρωστης οικονομίας.

Οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες που οδηγούν σε έκρηξη στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων, γνωστές και ως «φούσκες», οφείλονται στα συναισθήματα και τις πεποιθήσεις επενδυτών, συμπεριφορές επενδυτών που χαρακτηρίζονται από την ψυχολογία της αγέλης, την ασυμμετρία στην πληροφόρηση και τη μη αποτελεσματικότητα των αγορών. Επίσης, οι περισσότερες εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές επηρεάζονται από τις παγκόσμιες συνθήκες και διεθνείς φούσκες περιουσιακών στοιχείων.

Από την άλλη πλευρά, μεταξύ των παραγόντων που επηρεά-

ζουν την πιστωτική έκρηξη στην οικονομία περιλαμβάνονται: πολλαπλά μακροοικονομικά shocks (απρόσμενες μεταβολές), ιδίως στην παραγωγικότητα, στις οικονομικές πολιτικές και στις ροές κεφαλαίων. Οι διακυμάνσεις στις ροές κεφαλαίων μπορούν να ενισχύσουν τις μεταβολές στις χρηματοπιστωτικές αγορές όταν οι εισροές οδηγούν σε σημαντική αύξηση των κεφαλαίων που διατίθενται στις τράπεζες, χαλαρώνοντας τα πιστοληπτικά στάνταρντ για εταιρείες και νοικοκυριά. Επίσης, διευκολυντικές νομισματικές πολιτικές μπορεί να συνδεθούν με πιστωτικές εκρήξεις. Παρατεταμένα χαμηλά επιτόκια τείνουν να επηρεάζουν θετικά τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων και την καθαρή θέση των δανειοληπτών, τους όρους δανεισμού και μπορεί να σημαίνουν ανάληψη μεγαλύτερου κινδύνου, καθώς τα πιστωτικά πρότυπα τείνουν να χαλαρώνουν σε καθεστώς χαμηλών επιτοκίων. Τέλος, πιστωτικές εκρήξεις μπορεί να οφείλονται σε διαρθρωτικούς παράγοντες που περιλαμβάνουν την οικονομική απελευθέρωση και την καινοτομία, όταν δεν έχουν σχεδιαστεί και εφαρμοστεί σωστά. Η χρηματοοικονομική καινοτομία μπορεί να προκαλέσει έκρηξη πιστώσεων και να οδηγήσει σε υπερβολικό δανεισμό και ανάληψη μεγαλύτερου κινδύνου.

Συνέπειες για την οικονομία

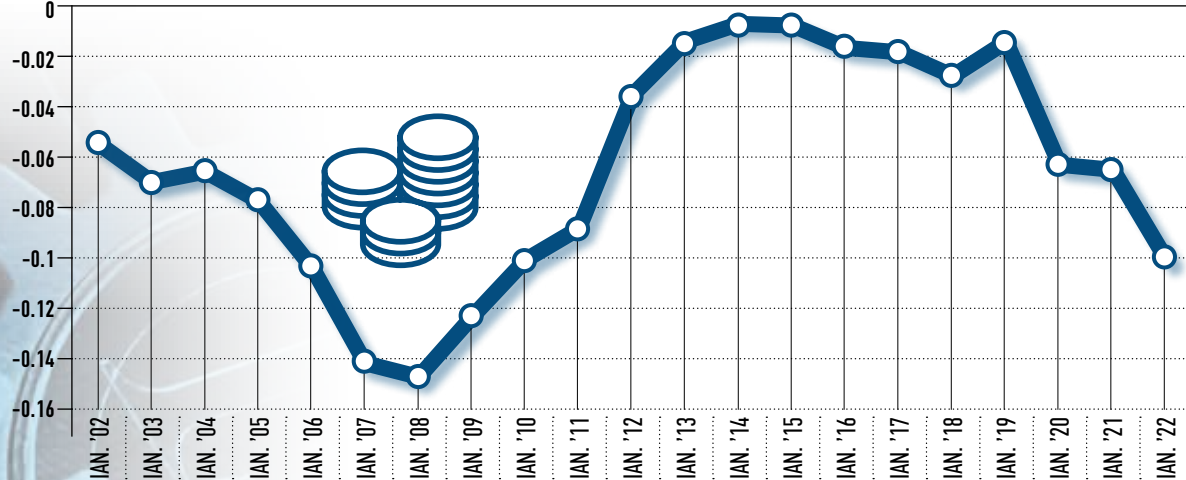
Οι συνέπειες των χρηματοοικονομικών κρίσεων είναι συνήθως σοβαρές, ειδικότερα αν αυτές συνδυάζονται με περιόδους ύφεσης ή στασιμότητας στην οικονομία. Όσον αφορά στη μικροοικονομία, αυτές χαρακτηρίζονται από μεγάλες απώλειες παραγωγής, κατανάλωσης, επενδύσεων, απασχόλησης, εξαγωγών και εισαγωγών καθώς επίσης και από σοβαρές αυξήσεις στο κόστος δανεισμού και το ιδιωτικό χρέος. Εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι οι παραπάνω συνέ-

Ο συνδυασμός του κόστους αναδιάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της ισχνής οικονομικής ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει σε απότομη αύξηση του δημόσιου χρέους

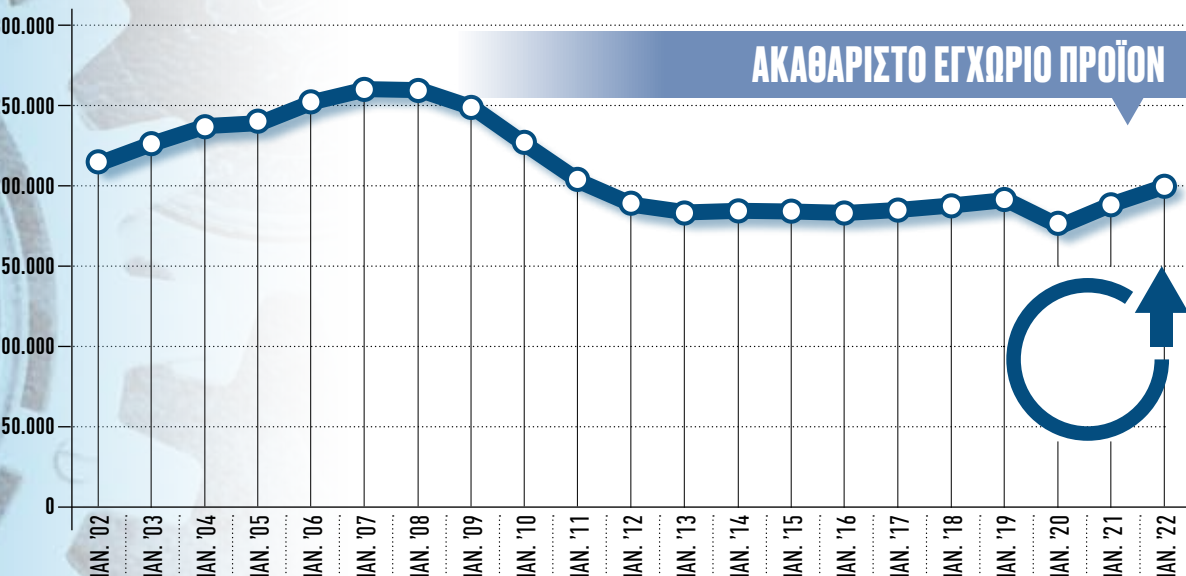

ΑΦΙΕΡΩΜΑ Οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις

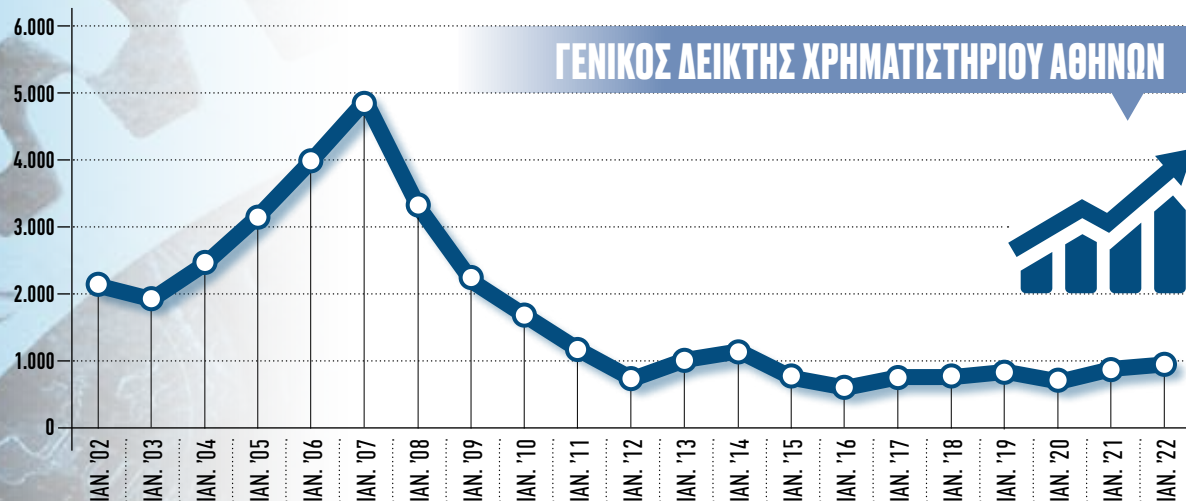
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

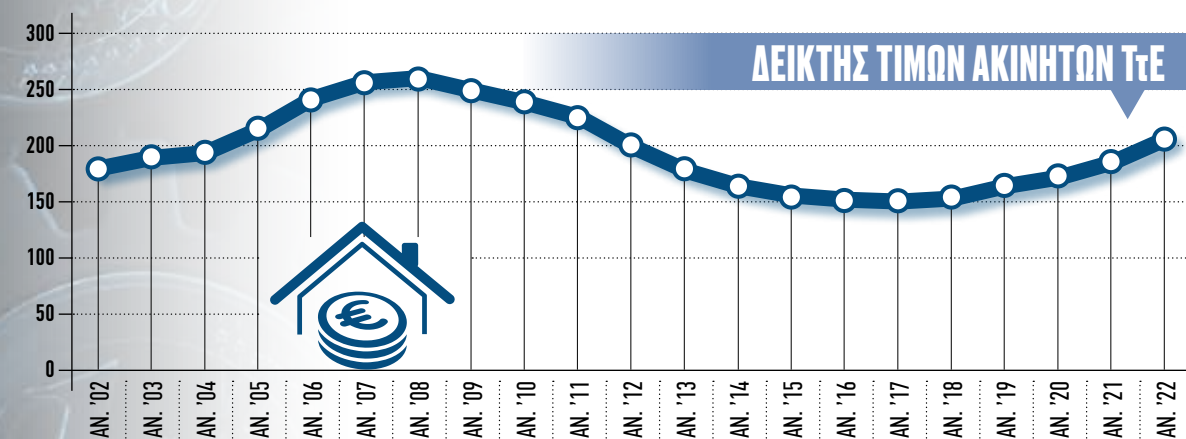
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Τ.Τ.Ε

πειες είναι πιο οδυνηρές για την οικονομία όταν συνδέονται με πιστωτικές κρίσεις και πτώσεις στις τιμές κατοικιών, παρά με πτώσεις στις τιμές των μετοχών ή άλλων αξιογράφων. Επίσης, η φάση της ανάκτησης της οικονομίας μετά από τις κρίσεις αυτές είναι πιο αδύναμη και διαρκεί περισσότερα χρόνια. Αυτή η φάση συνδέεται με ασθενή εγχώρια ζήτηση και αυστηρούς πιστωτικούς όρους.

Από δημοσιονομικής άποψης, οι χρηματοοικονομικές κρίσεις μπορεί να είναι ιδιαίτερα δαπανηρές αν συνδυάζονται με τραπεζικές κρίσεις οι οποίες απαιτούν υψηλό καθαρό δημοσιονομικό κόστος για την επίλυση οικονομικών δυσχερειών και την αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Ο συνδυασμός του κόστους αναδιάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της ισχνής οικονομικής ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει σε απότομη αύξηση του δημόσιου χρέους κατά τη διάρκεια χρηματοπιστωτικών κρίσεων που μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του αξιόχρεου της χώρας.

Όσον αφορά στον χρηματοπιστωτικό τομέα, πέραν των σημαντικών μειώσεων στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων, οι χρηματοοικονομικές κρίσεις οδηγούν σε περιορισμό πιστώσεων από τις τράπεζες προς την πραγματική οικονομία, οι οποίες δυσχεραίνουν τη χρηματοδότηση των επενδύσεων και την οικονομική ανάπτυξη, περαιτέρω. Επιπλέον, λόγω αυξημένου χρέους, μπορούν να οδηγήσουν τις οικονομικές μονάδες (π.χ. νοικοκυριά, επιχειρήσεις) σε ρευστοποιήσεις κεφαλαίου, που με τη σειρά τους θα βυθίσουν περισσότερο τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων.

Πρόβλεψη κρίσεων

Για την πρόβλεψη των χρηματοοικονομικών κρίσεων, έχουν προταθεί οικονομετρικά υποδείγματα έγκαιρης προειδοποίησης που επικεντρώνονται στις

μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές ανισορροπίες. Ανάμεσα στις μεταβλητές που έχουν προβλεπτική ικανότητα μελλοντικών κρίσεων περιλαμβάνονται: ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης, οι μεταβολές στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων (κυρίως ακινήτων ή/και μετοχών) και ανισορροπίες στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Στα διαγράμματα, δείχνουμε τα στοιχεία αυτά για την ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της στο ευρώ.

Πώς να αποφεύγονται

Για την αποφυγή των κρίσεων, οι εποπτικές αρχές των χρηματαγορών θα πρέπει να σχεδιάσουν τα κατάλληλα μικροπροληπτικά και ρυθμιστικά πλαίσια για να μπορούν να αποφασίζουν πότε και πώς να παρεμβαίνουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, προληπτικά. Η παγκόσμια κρίση του 2007-09 αποκάλυψε ελαττώματα στα δύο αυτά πλαίσια. Αν και η Βασιλεία III θέσπισε κανόνες για καλά κεφαλαιοποιημένες και ρευστοποιημένες τράπεζες, που να είναι διαφανείς και να τηρούν υγιή λογιστικά πρότυπα, ωστόσο υπάρχει ανάγκη για πιο σαφείς πολιτικές για μεγάλα και πολύπλοκα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν διασυνοριακά και τον περιορισμό μετάδοσης των χρηματοπιστωτικών συστημικών κινδύνων. Επιπλέον, αμφοτέρως η νομισματική και η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να στοχεύουν, αντίστοιχα, στον περιορισμό των πιστωτικών εκρήξεων και τη δυνατότητα εύρεσης διαθέσιμων πόρων για την αντιμετώπιση πιθανών χρηματοοικονομικών κρίσεων.

Οι διακυμάνσεις στις ροές κεφαλαίων μπορούν να ενισχύσουν τις μεταβολές στις χρηματοπιστωτικές αγορές όταν οι εισροές οδηγούν σε σημαντική αύξηση των κεφαλαίων που διατίθενται στις τράπεζες

Της
ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

Τα θερινά «σχολεία» του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελούν ετησίως ένα γεγονός με... φανατικούς λάτρεις. Φοιτητές και φοιτήτριες απ' όλο τον κόσμο, συναντιούνται στη χώρα μας για να συμμετάσχουν σε προγράμματα με διεθνή ακαδημαϊκή απήχηση, σε ένα περιβάλλον που συνδυάζει τα υψηλού επιπέδου μαθήματα με τις ομορφιές και την πλούσια παράδοση που κάνουν τη χώρα μας αγαπητή σε όλο τον κόσμο.

Κάθε καλοκαίρι, το ΟΠΑ διοργανώνει 3 με 5 summer schools, συνεχίζοντας μια παράδοση που έχει ξεκινήσει εδώ και μια 20ετία.

Είναι άλλωστε γνωστό ότι κάθε καλοκαίρι η χώρα μας αποτελεί το σημείο συνάντησης ακαδημαϊκών ομάδων από πολλές χώρες του κόσμου (κυρίως όμως από τις ΗΠΑ), που διοργανώνουν θερινά σχολεία σε διαφορετικές περιοχές της. Στα summer schools του ΟΠΑ συμμετέχουν περίπου 50 με 150 άτομα, ενώ υλοποιούνται από το τέλος του Ιουνίου και όλο τον Ιούλιο κάθε χρόνο. Οι προϋποθέσεις παρακολούθησης σε κάθε ένα από αυτά εξαρτώνται από το πρόγραμμά του. Συνήθως ωστόσο, προϋπόθεση για να τα παρακολουθήσει κανείς δεν αποτελούν οι βαθμοί ή οι ακαδημαϊκές επιδόσεις του κάθε υποψηφίου, αλλά η συνάφεια, το background ή το ενδιαφέρον για το πρόγραμμα. Η είσοδος στα summer schools δηλαδή, δεν είναι τόσο απαιτητική όσο θα περίμενε κάποιος υποψήφιος που καταθέτει τις αιτήσεις του για να παρακολουθήσει ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Το φετινό καλοκαίρι λειτούργησαν με μεγάλη συμμετοχή τα παρακάτω θερινά «σχολεία»:

Για το Ψηφιακό Επιχειρείν

Το Τμήμα Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών διοργανώνει με επιτυχία το 2ο Διεθνές Θερινό Σχολείο σε θέματα Ψηφιακού Επιχειρείν (International Summer School «Digital Business-DigiBiz») σε συ-

ΟΠΑ ΘΕΡΙΝΑ «ΣΧΟΛΕΙΑ»: Ακαδημαϊκές συναντήσεις με φόντο το ελληνικό καλοκαίρι

νεργασία με το Michigan State University (MSU). Πρόκειται για μια συνεργασία του ΟΠΑ με ένα από τα κορυφαία Πανεπιστήμια των ΗΠΑ, καθώς η Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του MSU κατέχει συστηματικά τις πρώτες θέσεις διεθνών κατατάξεων τόσο στα προπτυχιακά όσο και στα μεταπτυχιακά της προγράμματα. Το Θερινό Σχολείο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα και στη Σύρο από τις 10 έως τις 16 Ιουλίου 2023 με συμμετέχοντες 35 φοιτητές από το MSU και από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας του ΟΠΑ εστιάζοντας στην άρτια εκπαίδευση αλλά και στη διασκέδαση!

Τι λέει γι' αυτό ο επιστημονικός υπεύθυνός του, Επίκουρος Καθηγητής κ. **Δημ. Δρόσος**; «Το πρόγραμμα ήταν ειδικά σχεδιασμένο βάσει των εκπαιδευτικών προτεραιοτήτων της ψηφιακής επιχειρηματικότητας και εστία-

σε μεταξύ άλλων στους θεματικούς άξονες της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, του ψηφιακού μάρκετινγκ, των νομικών θεμάτων του ηλεκτρονικού εμπορίου, της εφοδιαστικής και του web design. Οι συμμετέχοντες παρακολουθώντας τις διαλέξεις ακαδημαϊκών και επαγγελματιών του Ψηφιακού Επιχειρείν, καθώς επίσης και μέσω της εκπαιδευτικής επίσκεψής τους στα γραφεία της Coca-Cola Hellas κατανόησαν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να μετατρέψουν μια εξαιρετική ιδέα σε μια φιλόδοξη start-up. Ήταν πράγματι μια ηλιόλουστη μαθησιακή εμπειρία, η οποία είχε ως αποτέλεσμα οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν νέες γνώσεις και δεξιότητες αλλά ήταν και η αφορμή ώστε όλοι μας, φοιτητές και διδάσκοντες, να δημιουργήσουμε όμορφες και αξέχαστες αναμνήσεις στην Αθήνα και στη Σύρο!» λέει ο κ. Δρόσος.

Σχετικά με το DigiBiz η φοιτή-

τρια **Sofia Buatti**, τριτοετής στο MSU, λέει με ενθουσιασμό ότι «οι προσδοκίες μου ξεπέρασαν κατά πολύ κατά την ολοκλήρωση του μαθήματος. Όταν ήρθα στην Ελλάδα, ήμουν διστακτική αλλά πρόθυμη να μάθω, όχι μόνο μέσα από το ελληνικό περιβάλλον που θαύμαζα τόσο πολύ, αλλά και από την επιθυμία μου να κατανοήσω βαθύτερα τις ελληνικές οικονομικές και επιχειρηματικές πτυχές που κάνουν την Ελλάδα τόσο επιτυχημένη. Μέσω προγράμματος αυτού πήρα όλα όσα ήθελα, αν όχι περισσότερα από αυτά, για τα οποία ταξίδευα χιλιάδες μίλια. Η εμπειρία του DigiBiz δεν ήταν μόνο διανοητικά προκλητική αλλά και ασύλληπτα ευχάριστη» αναφέρει.

Και συμπληρώνει με τις φράσεις: «Ενιωθα σαν να έπαιρνα τα μέγιστα από τους ακαδημαϊκούς μου και την Ελλάδα. Συνιστώ ανεπιφύλακτα το πρόγραμμα σε διεθνείς και ντόπιους φοιτη-

τές. Εάν βέβαια κάποιος θέλει να ασχοληθεί πλήρως με την οικονομία και τις επιχειρήσεις της Ελλάδας και της παγκόσμιας αγοράς αυτό το μάθημα είναι κάτι παραπάνω από εξαιρετικό. Αυτό το πρόγραμμα έκανε προσωπικά το ταξίδι μου στην Ελλάδα ένα μοναδικό ταξίδι ζωής!»

Ψηφιακές μέθοδοι στις Ανθρωπιστικές Σπουδές με τη σύμπραξη ΟΠΑ και Princeton

Στις αρχές Ιουλίου, ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία το 5ο θήμερο θερινό εργαστήριο Summer Institute: Digital Humanities for Hellenic Studies. Το θερινό εργαστήριο συνδιοργανώθηκε από την Έδρα UNESCO για τις Ψηφιακές Μεθόδους στις Ανθρωπιστικές και το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Ψηφιακές Μεθόδους για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΠΙΜΣ) του ΟΠΑ, το Κέντρο Ψηφιακών Ανθρωπιστι-

κών Επιστημών και το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Princeton, και την Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Υποδομή για τις Τέχνες και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες DARIAH-EU. Οι συναντήσεις του διεξήχθησαν στην Αθήνα και έφεραν κοντά μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες και ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι διδάσκοντες από το ΟΠΑ και το Princeton πρόσφεραν ένα εντατικό πενήνήμερο πρόγραμμα, στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι καθοδηγήθηκαν από κοντά στην πρακτική εφαρμογή ψηφιακών μεθόδων και τεχνολογιών στις ερευνητικές τους εργασίες. Συνδύασαν δε πολύπλευρες δραστηριότητες, από εντατικά σεμινάρια και προσωπική καθοδήγηση, μέχρι συζήτηση με θέμα «ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες και ελληνικές σπουδές», πολιτιστικές δραστηριότητες και εκπαιδευτική επίσκεψη στις εγκαταστάσεις εικονικής πραγματικότητας του

Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Αυτή είναι η πρώτη φορά που το ΟΠΑ συμπράττει με το διεθνούς φήμης αμερικανικό πανεπιστήμιο και η αρχή μιας πολλά υποσχόμενης και δημιουργικής συνεργασίας. «Φέτος, για πρώτη φορά, διοργανώσαμε ένα θερινό σχολείο για τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες από κοινού με την Ευρωπαϊκή Υποδομή για την Έρευνα στις Τέχνες και στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες DARIAH-EU και το Πανεπιστήμιο Princeton των Ηνωμένων Πολιτειών, ένα από τα σημαντικότερα πανεπιστήμια του κόσμου, όχι μόνο στον τομέα αυτόν» λέει σχετικά ο **Γεώργιος Παπαϊωάννου**, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Πληροφορικής και Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του ΟΠΑ στις Ψηφιακές Μεθόδους για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. «Μεγάλο ενδιαφέρον είχε η μεθοδολογική προσέγγιση του σχολείου, που

δεν βασίστηκε σε τυπικές θεωρητικές ή εργαστηριακές διαλέξεις, αλλά στην προσωποποιημένη καθοδήγηση των φοιτητών ως προς την πρακτική εφαρμογή ψηφιακών μεθόδων και τεχνολογιών στις ερευνητικές τους εργασίες, καθώς και σε ομαδικές δραστηριότητες που εξέθεσαν τον κάθε φοιτητή σε προβληματισμούς και ιδέες των υπολοίπων. Μετά την πολύ πετυχημένη πρώτη συνεργασία μεταξύ του Princeton και του ΟΠΑ, ήδη συζητάμε να συνδιοργανώσουμε επόμενο θερινά σχολεία σε πιο στοχευμένα αντικείμενα» καταλήγει κ. Παπαϊωάννου. «Ήταν μια εξαιρετική εμπειρία, την οποία θα πρότεινα ανεπιφύλακτα σε κάθε ερευνητή που ενδιαφέρεται να εξερευνήσει πώς θα μπορούσε η τεχνολογία να σταθεί αρωγός στη διαφύλαξη και ανάδειξη του πολιτισμού» λέει από την πλευρά της στην «ΟΠΑ News» η φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του

ΟΠΑ στις Ψηφιακές Μεθόδους για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες **Σοφία Καστανίδη**. «Η καθοδήγηση σε ένα δικό μας project κατά τη διάρκεια του θερινού σχολείου, συνέβαλε σε μια δημιουργική και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εβδομάδα! Η γνωριμία με άτομα που μοιραζόμαστε κοινά ενδιαφέροντα, οι διαφωνίες, οι εισηγήσεις και συμβουλές των διδασκόντων και οι γόνιμες συζητήσεις που διεξήχθησαν, διέγερναν την οπτική μου και αποτέλεσαν έναυσμα για περαιτέρω ενασχόληση με την έρευνα» καταλήγει με ενθουσιασμό.

Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι: Ένα διεθνές «σχολείο» με 20 χρόνια ζωής!

Στις αρχές Σεπτεμβρίου, μια ακόμη διεθνής ακαδημαϊκή συνάντηση στην Ελλάδα, «φώτισε» σημαντικές πλευρές των οικονομικών σπουδών. Το διεθνές θερινό «σχολείο» Risk Finance and Stochastics, το οποίο πραγματοποιήθηκε για 20ή φορά στη χώρα μας, συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Στατιστικής, Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής και το Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ, και τα Τμήματα Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών και Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς και από το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Ποσοτικές Μεθόδους Αναλογιστικού και Χρηματοοικονομικού Κινδύνου του ΟΠΑ και το Εργαστήριο Στοχαστικής Μοντελοποίησης και Εφαρμογών του Ιδρύματος. Σκοπός του ήταν η επαφή των φοιτητών (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και υποψηφίων διδασκόντων) με το γνωστικό αντικείμενο της στοχαστικής ανάλυσης και της εφαρμογής του στη διαχείριση κινδύνου, στα χρηματοοικονομικά και τα ασφαλιστικά/αναλογιστικά. Όπως κάθε χρόνο φιλοξένησε κορυφαίους ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό σε θέματα αιχμής στην πολύ σημαντική αυτή περιοχή, που παρουσιάζει ενδιαφέρον τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη και που έχει μεγάλη απήχηση στην αγορά. Η θεματολογία του κινήθηκε σε δύο άξονες: Καταστροφικοί κίνδυνοι (catastrophe risk) και Τοπολογικές μέθοδοι στην ανάλυση δεδομένων με εφαρμογές στη διαχείριση κινδύνου. Στο πλαίσιο των μαθημάτων του εκτός των ακαδημαϊκών ομιλιών διοργανώθηκε ειδική ημερίδα με την συμμετοχή 150 ατόμων σχετικά με τον καταστροφικό κίνδυνο, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι ασφαλιστικών εταιρειών, η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος και η Ένωση Αναλογιστών Ελλάδος. Όπως λέει σχετικά ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του διεθνούς θερινού αυτού προγράμματος Καθηγητής του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ κ. **Αθανάσιος Γιαννακόπουλος**: «Φέτος αναπτύξαμε θεματολογίες αιχμής στη στοχαστική μοντελοποίηση της διαχείρισης κινδύνου και το σημαντικό θέμα της διαχείρισης του καταστροφικού κινδύνου και της ανάπτυξης σύγχρονων τοπολογικών μεθόδων ανάλυσης δεδομένων στην περιοχή αυτή. Σημαντική ήταν η διάδραση με την αγορά, μέσω ειδικής ημερίδας που διοργανώθηκε στο πλαίσιο του σχολείου σχετικά με τον καταστροφικό κίνδυνο (catastrophe risk) και τα εργαλεία διαχείρισης του, που έφερε σε επαφή τους συμμετέχοντες /σες με τις σύγχρονες τάσεις και τους κύριους συντελεστές του χώρου».

Από την πλευρά του, ο φοιτητής του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ **Δημήτρης Ντάλλας** σχολίασε την εμπειρία του λέγοντας: «Ήταν πραγματικά μια εξαιρετική εμπειρία που περιείχε υψηλής ποιότητας ομιλίες, με χρήσιμο υλικό το οποίο διατέθηκε στους συμμετέχοντες. Προσωπικά με βοήθησε αρκετά να κατανοήσω έννοιες του ανερχόμενου τομέα της τοπολογικής ανάλυσης δεδομένων που αποτελεί μια χρήσιμη προσέγγιση σε προβλήματα ανάλυσης δεδομένων υψηλών διαστάσεων (analysis of high dimensional data)».

Advertorial

Η διασύνδεση επιχειρήσεων, τεχνολογίας, καινοτομίας και ανθρώπων είναι ένας σημαντικός τομέας που πρέπει να εξετάσουν οι εταιρείες που επιθυμούν να συνδεθούν με την επόμενη γενιά καταναλωτών και εργαζομένων.

Υπάρχει μια συνεχής συζήτηση σχετικά με τις απαιτήσεις των νεότερων γενεών όσον αφορά τον τύπο απασχόλησης, την ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής, αλλά και τις καταναλωτικές τους συνήθειες και τη γενικότερη άποψή τους για την ίδια τη ζωή. Φαίνεται ότι οι άνθρωποι που έχουν γεννηθεί από το 1997 και μετά, έχουν αναπτύξει μια διαφορετική προσέγγιση για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ζει κανείς τη ζωή, σε σύγκριση με τις παλαιότερες γενιές.

Θα ήταν ενδιαφέρον να μάθουμε πώς η τεχνολογία και η καινοτομία, ως θεμελιώδεις πτυχές της σύγχρονης ζωής, μπορούν να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να έρθουν πιο κοντά στους ανθρώπους.

Η Gen Z εκτιμά την εξατομίκευση και την ευκολία, και ως εκ τούτου οι επιχειρήσεις πρέπει να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία τεχνολογίας και καινοτομίας για να δημιουργήσουν τέτοιες εξατομικευμένες εμπειρίες που θα διασφαλίζουν επίσης ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες προσφέρονται γρήγορα και εύκολα. Πάρτε για παράδειγμα την επιτυχημένη υλοποίηση αυτής της ιδέας που υιοθετήθηκε από το Netflix, την Uber, τις υπηρεσίες διανομής φαγητού, την Airbnb και τόσες άλλες. Αυτές οι επιχειρήσεις βασίζονται στις τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης (AI) και μηχανικής μάθησης (machine learning) για τη δημιουργία εξατομικευμένων εμπειριών και την αυτοματοποίηση επαναλαμβανόμενων εργασιών, καθιστώντας τα προϊόντα τους πιο προσίτα και πιο εύχρηστα. Εκτός από αυτό, η Gen Z εκτιμά επίσης την αυθεντικότητα και τη διαφάνεια. Πολλές επιχειρήσεις έχουν ήδη κατανοήσει τη σημασία της σωστής χρήσης της τεχνολογίας και της καινοτομίας για τη δημιουργία αυθεντικών και διαφανών εμπειριών.

Σήμερα, έχουμε πλέον τα τεχνολογικά εργαλεία για τη δημιουργία μιας εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας

Διασύνδεση Επιχειρήσεων, Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Ανθρώπων

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΜΠΡΟΥΣΤΑ**
Director, Technology
Intelligence & Performance,
Grant Thornton

που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία καθηλωτικών και διαδραστικών εμπειριών. Ο αυξανόμενος αριθμός των ανθρώπων που περνούν όλο και περισσότερο χρόνο στον Εικονικό κόσμο, επιβεβαιώνει την αξία της εμπειρίας έναντι της υλικής απόκτησης στη Gen Z. Υπάρχει μια αυξανόμενη τάση τον τελευταίο καιρό για το Metaverse και τα NFTs (Non-Fungible Tokens), όπου οι άνθρωποι δημιουργούν έναν εξατομικευμένο κόσμο στο Διαδίκτυο. Εργάζονται, ζουν, κοινωνικοποιούνται, δημιουργούν επιχειρήσεις, πραγματοποιούν συναλλαγές μεταξύ τους κ.λπ. Πρόκειται για μια επανάσταση που ήδη συμβαίνει και

σύντομα θα επηρεάσει και τον «πραγματικό» κόσμο. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στη νέα πραγματικότητα, προσπαθώντας να είναι προσβάσιμες στους εργαζομένους και στους καταναλωτές τους παντού και ανά πάσα στιγμή.

Τέλος, υπάρχει μια έντονη κινητικότητα όσον αφορά τη βιωσιμότητα και τον κοινωνικό αντίκτυπο. Οι άνθρωποι που εκπροσωπούν αυτές τις γενιές είναι πιο ευαισθητοποιημένοι από τις προηγούμενες και οι επιχειρήσεις πρέπει να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία και την καινοτομία για να δημιουργήσουν προϊόντα και υπηρεσίες που θα είναι ελκυστικά για αυτό το κοινό και τις νέες απαιτήσεις του. Ερευνες έχουν δείξει ότι οι Millennials και οι Gen Zs είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερο για να αποκτήσουν βιώσιμα προϊόντα, και η τάση αυτή θα συνεχίσει να αυξάνεται καθώς το εισόδημα αυτών των γενεών αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Παρ' όλα αυτά, οι επιχειρήσεις δεν έχουν καταφέρει ακόμη να είναι αρκετά διαφανείς όσον αφορά τις διαδικασίες παραγωγής τους, την πράσινη μετάβαση και τη δέσμευσή τους σε αυτά τα προϊόντα ώστε να πείσουν περισσότερους καταναλωτές και, ως εκ τούτου, υπάρχουν πολλά βήματα που πρέπει να γίνουν τα επόμενα χρόνια.

Η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν σε αυτή τη νέα εποχή, χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την τροφοδοσία των data centers τους, εφαρμόζοντας ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες και χρησιμοποιώντας ψηφιακές λύσεις για τη μείωση των αποβλήτων και των εκπομπών κ.λπ. Εκτός από αυτό, η τεχνολογία μπορεί βελτιώσει την πρόσβαση σε ζωτικούς πυλώνες μιας κοινωνίας, όπως η παιδεία, η υγειονομική περίθαλψη και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δημιουργώντας θετικό κοινωνικό αντίκτυπο σε μη προνομιούχες κοινότητες. Όλοι οι προαναφερθέντες παράγοντες επηρεάζουν όλο και περισσότερο τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις βλέπουν και προσεγγίζουν την τεχνολογία. Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να βελτιώσουν την εμπειρία των πελατών, τη βιωσιμότητα, τον κοινωνικό αντίκτυπο, τη διαφάνεια, τη διακυβέρνηση και να αντιμετωπίσουν νέες τάσεις, αλλά και για να δημιουργήσουν μια νέα εικονική πραγματικότητα. Επιπλέον, η υπεύθυνη επένδυση και η διαχείριση κινδύνων γίνονται βασικοί παράγοντες που ωθούν τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν πρακτικές που θα τους επιτρέψουν να προσελκύσουν και να διασυνδεθούν με ανθρώπους που θέτουν τα πρότυπα του κόσμου μας για την επόμενη μέρα.

Μαθητές «οικονομολόγοι» από τον «Ερμή» του ΟΠΑ

Της
ΑΛΙΣΙΑΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Επτά νέοι και νέες ξεχώρισαν φέτος και κέρδισαν τις πρώτες θέσεις στον διαγωνισμό Οικονομικών γνώσεων «Ερμής» που διοργάνωσε για τέταρτη φορά το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ) απευθυνόμενο σε μαθητές και μαθήτριες της Γ' Λυκείου. Την πρώτη χρονιά που διεξήχθη ο διαγωνισμός, το 2020, οδήγησε σε δύο εντυπωσιακά συμπεράσματα: από τη μια πλευρά κατέγραψε το μεγάλο ενδιαφέρον που έδειξαν οι νέοι για καινούργια εκπαιδευτικά προγράμματα αλλά και διαγωνισμούς που τους φέρνουν σε επαφή με την επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα των πανεπιστημίων και από την άλλη πλευρά «φώτισε» τα μεγάλα ποσοστά μαθητών και μαθητριών που δεν είχαν βασικές οικονομικές γνώσεις. Κάτι άλλωστε που απέδειξε την ανάγκη αντίστοιχων επιστημονικών διαγωνισμών αλλά και υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στα σχολεία στο θέμα των Οικονομικών. Ωστόσο, τα ποσοστά των νέων που δεν κατέχουν βασικούς οικονομικούς όρους φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια μειώνονται.

Η τελετή βράβευσης των διακριθέντων του 4ου Μαθητικού Διαγωνισμού στα Οικονομικά «Ερμής» έγινε στην αίθουσα τελετών «Ελ. Βενιζέλος» του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών την Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου 2023. Ο διαγωνισμός καθιερώθηκε με αφορμή τον εορτασμό των 100 ετών από την ίδρυση του ΟΠΑ και διοργανώνεται σε συνεργασία με την Ένωση Οικονομολόγων Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Στη λαμπρή γιορτή που ακολούθησε την επιλογή των πρώτων του διαγωνισμού, απηύθυναν χαιρετισμό ο Πρύτανης του ΟΠΑ Καθηγητής Δημήτρης Μπουραντώνης, ο Πρόεδρος της Οργα-

Τι λένε οι δύο πρώτοι του διαγωνισμού

«Είχα την ευκαιρία να συμμετάσχω στον διαγωνισμό “Ερμής” του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος είναι ανοιχτός σε όλους τους μαθητές της 3ης Λυκείου. Ήταν ένας πολύ καλός τρόπος να δοκιμάσω και να επεκτείνω τις γνώσεις μου στα οικονομικά. Η οργάνωση από το Πανεπιστήμιο ήταν εξαιρετική. Ευελπιστώ ότι ο διαγωνισμός θα προωθήσει ακόμη περισσότερο την οικονομική επιστήμη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως η εποχή το απαιτεί»

**Κίμων Θεοδώρου,
Πρότυπο Γενικό
Λύκειο Αναβρύτων**

«Δήλωσα διστακτικά συμμετοχή στον διαγωνισμό τελευταία στιγμή, μια απόφαση που δεν μετανιώνω. Ήταν μια φοβερή εμπειρία αφού βγήκα για λίγο από τη ρουτίνα των Πανελληνίων και βρέθηκα σε ακαδημαϊκό περιβάλλον με συνομήλικους αποκτώντας οικονομικές γνώσεις και το μικρόβιο της εξερεύνησης μιας πολύ ενδιαφέρουσας επιστήμης. Εκ μέρους όλων μας ευχαριστούμε την οργανωτική επιτροπή και προτείνω σε κάθε μαθητή να συμμετάσχει στον επόμενο διαγωνισμό».

**Στυλιανή
Πανοπούλου,
Ημερήσιο Γενικό
Λύκειο Δερβενίου**

νωτικής Επιτροπής του Διαγωνισμού, Καθηγητής Απόστολος Φιλιππόπουλος, ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, Ομότιμος Καθηγητής Νικόλαος Χριστοδουλάκης, ο Αν. Καθηγητής Εμμανουήλ Κρητικός Μέλος της Επιτροπής και η Πρόεδρος της Ένωσης Οικονομολόγων Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κυρία Χαρά Ξάνθη. Στη συνέχεια έγινε η απονομή των Βραβείων που συνοδεύονταν από χρηματικό έπαινο στους 7 πρώτους επιτυχόντες και δόθηκαν Τιμητικοί Έπαινοι στους 84 συμμετέχοντες μαθητές της Τελικής Φάσης του Διαγωνισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον φετινό Διαγωνισμό υπήρξαν περισσότερες από 900 συμμετοχές. Η Α' Φάση πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαρτίου 2023 και έγινε με εξ αποστάσεως μεθόδους. Η Β' και τελική Φάση πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 29 Απριλίου 2023, διά ζώσης, στο κεντρικό κτίριο του ΟΠΑ (Πατησίων 76) και συμμετείχαν 84 μαθητές και μαθήτριες που

είχαν διακριθεί στην Α' Φάση του Διαγωνισμού.

Ο μαθητικός Διαγωνισμός «Ερμής» έχει καθιερωθεί ως επίσηος θεσμός άμιλλας οικονομικών γνώσεων ανάμεσα στους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην ελληνική επικράτεια. Με τον τρόπο αυτόν ενισχύεται ένα πεδίο που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την κοινωνία και την οικονομία της χώρας μας και επιπλέον δημιουργούνται κίνητρα στη νέα γενιά να αποκτήσει καλύτερη πληροφόρηση και γνώσεις για τις σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις. Όπως είπε χαρακτηριστικά μετά ο κ. Μπουραντώνης στην ομιλία του στο τέλος της εκδήλωσης: «Είναι πολύ ενθαρρυντικό και στέλνει ελπιδοφόρα μηνύματα το γεγονός ότι 900 νέα παιδιά πήραν μέρος στον Διαγωνισμό και εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους στο πεδίο των Οικονομικών. Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες του έχει δημιουργήσει έντονο ενδιαφέ-

ρον στους νέους για να διερευνήσουν πεδία γνώσης εκτός των μαθημάτων που παραδοσιακά διδάσκονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θερμά συγχαρητήρια αξίζουν σε όλους τους συμμετέχοντες, αλλά και στην Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού “Ερμής” για την άρτια και αποτελεσματική διοργάνωση».

Ο Καθηγητής Απόστολος Φιλιππόπουλος, Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διαγωνισμού, πρόσθεσε ότι «ο διαγωνισμός έχει τρεις τουλάχιστον στόχους. Πρώτον, να συμβάλει στην αναβάθμιση ενός πεδίου και μαθήματος που, ενώ είναι καθοριστικής σημασίας για την πρόοδο του τόπου μας, παραμένει συστηματικά υποβαθμισμένος στη Μέση Εκπαίδευση. Δεύτερον, να ενημερώσει τους σημερινούς μαθητές, και μελλοντικούς φοιτητές, για τα σύγχρονα οικονομικά προβλήματα αλλά και τα αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιεί η οικονομική επιστήμη. Τρίτον, να φέρει σε επαφή την ακαδημαϊκή κοινότητα με τους καθηγητές Οικονομικών στη Μέση Εκπαίδευση, μια συνεργασία που ωφελεί την Παιδεία στη χώρα μας».

«Φέτος, στον 4ο διαγωνισμό, στην τελική φάση διαγωνίστηκαν 84 μαθητές. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι 40 από τους 84 ξεκινούν σήμερα σαν πρωτοετείς φοιτητές στο ΟΠΑ. Συνεχίζουμε με τον 5ο διαγωνισμό στη νέα σχολική και ακαδημαϊκή χρονιά» κατέληξε με ενθουσιασμό ο κ. Φιλιππόπουλος.

Advertorial

Σύμφωνα με μελέτη της Accenture, οι τράπεζες μπορούν να αποκομίσουν πρόσθετα έσοδα μετασχηματίζοντας τα κανάλια υπηρεσιών τους προκειμένου να βελτιώσουν την αλληλεπίδραση με τους πελάτες τους και να προσφέρουν πιο συναφή προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτουν τις εξελισσόμενες οικονομικές ανάγκες τους.

Με βάση παγκόσμια έρευνα σε 49.000 καταναλωτές (συμπεριλαμβανομένων 1.000 από Ελλάδα), η μελέτη **Global Banking Consumer Study** της Accenture αποκαλύπτει ότι μόνο το 30% των ερωτηθέντων (27% στην Ελλάδα) αξιολόγησε την εξυπηρέτηση πελατών της κύριας τράπεζάς τους ως άριστη, ενώ το 36% (42% στην Ελλάδα) ανέφερε ότι είχε προβλήματα σε επίπεδο εξυπηρέτησης.

Ταυτόχρονα, η έρευνα διαπίστωσε ότι μόλις 23% των ερωτηθέντων (21% στην Ελλάδα) βαθμολόγησαν την τράπεζά τους υψηλά ως προς το εύρος των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, μόλις 23% (21% στην Ελλάδα) αξιολόγησε υψηλά την ικανότητα της τράπεζας να παρέχει εξατομικευμένες οικονομικές συμβουλές. Αυτό οδηγεί τους καταναλωτές στην αναζήτηση νέων παρόχων. Συγκεκριμένα, το 59% (67% στην Ελλάδα) αγόρασε πρόσφατα ένα χρηματοοικονομικό προϊόν από πάροχο διαφορετικό από την κύρια τράπεζά του, με το 52% (55% στην Ελλάδα) όλων των ερωτηθέντων να χρησιμοποιούν μια αποκλειστικά ψηφιακή τράπεζα σε κάποιο βαθμό.

Ευκαιρία εσόδων για τις τράπεζες

Η μελέτη σημειώνει ότι οι σχέσεις των καταναλωτών με τις τράπεζες τους γίνονται ολοένα πιο συναλλακτικές και απρόσωπες. Οι τράπεζες μπορούν να αντιστρέψουν την κατάσταση αυτή επενδύοντας σε έναν ψηφιακό πυρήνα που αξιοποιεί τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης, cloud και ανάλυσης δεδομένων για να εντοπίζουν καλύτερα τις οικονομικές προθέσεις των πελατών τους, να έχουν πιο προσωπικές συνομιλίες σε όλο το εύρος φυσικών και ψηφιακών καναλιών τους και να προσφέρουν πιο συναφή προϊόντα και υπηρεσίες, τραπεζικά και μη. Η

Accenture: Ανάγκη επαναπροσδιορισμού των σχέσεων μεταξύ τραπεζών και καταναλωτών

Accenture εκτιμά ότι με τον τρόπο αυτόν, οι τράπεζες θα μπορούσαν να αυξήσουν τα έσοδα από τους κύριους πελάτες τους έως και 20%.

Οι καταναλωτές, ανεξαρτήτως γενιάς και ηλικίας, εξακολουθούν να δίνουν σημασία στο φυσικό δίκτυο των τραπεζών

Η επιθυμία των καταναλωτών να συνομιλήσουν με την τράπεζά τους είναι εμφανής στην εντυπωσιακή σύνδεσή τους με τα τραπεζικά υποκαταστήματα. Ενώ πολλές τράπεζες συνεχίζουν να μειώνουν το δίκτυο των καταστημάτων τους, το 67% των καταναλωτών (68% στην Ελλάδα), ανεξαρτήτως ηλικίας, επιθυμεί να βλέπει υποκαταστήματα τραπεζών στη γειτονιά του, καθώς αυτό αποκωδικοποιείται ως ένδειξη αξιοπιστίας, στα-

θερότητας και διαθεσιμότητας υπηρεσιών. Επιπλέον, το 63% των καταναλωτών (68% στην Ελλάδα) απευθύνεται σε υποκαταστήματα για την επίλυση συγκεκριμένων και σύνθετων προβλημάτων.

Καθώς τα επιτόκια αυξάνονται και η οικονομική αβεβαιότητα παραμένει το 43% των ερωτηθέντων (57% στην Ελλάδα) ανέφερε ότι το αυξανόμενο κόστος ζωής είχε επηρεάσει σημαντικά την ικανότητά τους να αποπληρώνουν δάνεια τους τελευταίους 12 μήνες. Επομένως, οι καταναλωτές είναι πιο πιθανό να απευθυνθούν στην τράπεζά τους για βοήθεια και υποστήριξη. Η μελέτη προτείνει στις τράπεζες να επανατοποθετήσουν τα υποκαταστήματά τους ως συμβουλευτικά κέντρα, με τους υπαλλήλους να αξιοποιούν την τεχνολογία για να προσφέ-

ρουν μια πιο εξατομικευμένη εμπειρία.

Άλλα βασικά ευρήματα της έρευνας περιλαμβάνουν:

- Περίπου το ένα τρίτο των καταναλωτών δήλωσε ότι θα αγόραζε μη χρηματοοικονομικά προϊόντα μεγάλης αξίας, όπως ακίνητα (36%), αυτοκίνητα (32%) και ταξίδια (20%), από ή μέσω τράπεζας. Στην Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 39%, 33%, 21%
- Μόνο το 25% των ερωτηθέντων (28% στην Ελλάδα) δήλωσε ότι η τράπεζά τους έχει «εξαιρετικά καλές επιδόσεις» στο να γνωρίζει σημαντικές αλλαγές στην οικονομική και προσωπική τους κατάσταση.
- Το 63% (69% στην Ελλάδα) ανέφερε ότι η πλειονότητα των συνδέσεων τους μέσω mobile banking αφορά τον έλεγχο του υπολοίπου λογαριασμών.

Σχετικά με τη μελέτη

Η Accenture πραγματοποίησε έρευνα με συμμετοχή 49.000 ερωτηθέντων από 33 χώρες (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας). Οι ερωτηθέντες έπρεπε να διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό και κάλυπταν πολλαπλές γενιές και επίπεδα εισοδήματος. Η έρευνα διεξήχθη διαδικτυακά τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2022.

Λιγότερο από το 33% των καταναλωτών αξιολογούν τις τράπεζές τους υψηλά όσον αφορά την γκάμα προϊόντων, τις εξατομικευμένες συμβουλές και την εξυπηρέτηση πελατών

efood:

Από τη δημιουργία του delivery στην Ελλάδα, στην αλλαγή των δεδομένων της αγοράς

Το efood δημιουργήθηκε το 2011 και διατηρεί μέχρι σήμερα την πρώτη θέση στις υπηρεσίες online delivery στην Ελλάδα, σε μερίδιο αγοράς, σε όγκο πωλήσεων καθώς και σε αριθμό συνεργαζόμενων καταστημάτων στην πλατφόρμα του.

Τα κομβικά σημεία της ανάπτυξης του efood, έως σήμερα, δημιουργούν κάθε φορά νέα δεδομένα για την αγορά: αλλαγή του επαγγέλματος του διανομέα, διαμόρφωση του quick commerce κλάδου, τεχνολογική εξέλιξη της πλατφόρμας για την εμπειρία του χρήστη, μετατροπή του ίδιου του efood από startup σε οργανισμό με περισσότερους από 4.000 ανθρώπους στο δυναμικό του, ενσωμάτωση της κοινωνικής συνεισφοράς στη λειτουργία της πλατφόρμας του. Η ίδια η δημιουργία του efood όπως και η διαδρομή του, είναι συνυφασμένη, σε μεγάλο βαθμό, με την αλλαγή και την εξέλιξη της ελληνικής αγοράς, είτε εισάγοντας καινοτομίες σε αυτήν είτε διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στην επιτάχυνση νέων τάσεων.

Καινοτομία στον τρόπο με τον οποίο παραγγέλνουμε το φαγητό μας

Το efood άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές επιλέγουν, παραγγέλνουν και παραλαμβάνουν το φαγητό τους, την ίδια στιγμή που μετέβαλε σε μεγάλο βαθμό την ίδια τη λειτουργία των καταστημάτων, τα οποία απέκτησαν τη δυνατότητα να απευθύνονται σε ένα μεγαλύτερο πελατολόγιο, να προβάλλουν μαζί τα προϊόντα τους, και να δημιουργούν ουσιαστικά μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης. Η συνεχιζόμενη αύξηση του αριθμού των καταστημάτων εστίασης, συν-

δέεται άμεσα με τη νέα συνήθεια που δημιούργησε το efood, εγκαινιάζοντας μάλιστα μια νέα τάση στην ελληνική αγορά, αυτή της δημιουργίας καταστημάτων, αποκλειστικά για διανομή προϊόντων, χωρίς δηλαδή την πλήρη λειτουργία του φυσικού καταστήματος.

Εισάγοντας στην Ελλάδα το quick commerce

Το 2019, το efood δημιούργησε, αρχικά πιλοτικά, το efood market, εντάσσοντας τα προϊόντα μικρής λιανικής, για πρώτη φορά, στις δυνατότητες online παραγγελίας και διανομής. Μέ-

σα σε τρία χρόνια, η υπηρεσία αναπτύχθηκε, τόσο σε επίπεδο ταχύτητας παράδοσης όσο και σε επίπεδο διαθέσιμων προϊόντων και τιμολογιακής πολιτικής, τη στιγμή που στην πραγματικότητα δημιούργησε μια νέα αγορά, με θετικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη της μικρής λιανικής και του τοπικού εμπορίου.

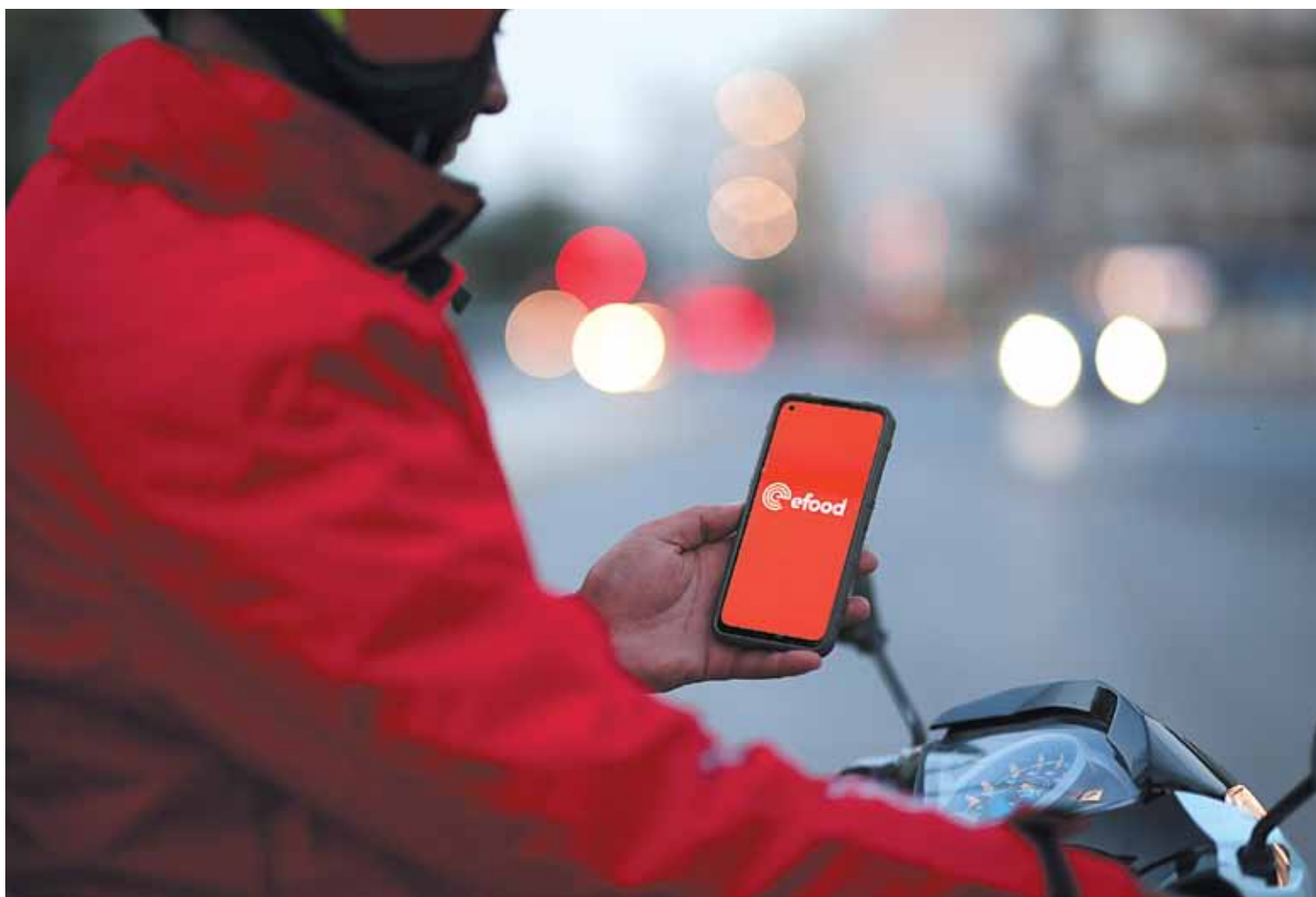
Ενσωμάτωση τεχνολογίας και καινοτόμων εφαρμογών

Βασικό συστατικό των, επιχειρηματικών και εμπορικών, καινοτομιών του efood είναι η τεχνολογία, την οποία ενσωματώνει

και παραμετροποιεί, έτσι ώστε να βελτιώνει και να εξελίσσει την υπηρεσία του, τόσο προς τους χρήστες του όσο και προς τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται. Το efood πραγματοποιεί μια συνεκτική επένδυση, τα τελευταία χρόνια, σε εξειδικευμένους επαγγελματίες στην τεχνολογία, με στόχο να δημιουργήσει τη νέα εποχή της διανομής. Η ομάδα τεχνολογίας του efood εργάζεται για τη συνεχή βελτίωση της εμπειρίας του χρήστη – και μέσα από τη δημιουργία προσωποποιημένης εμπειρίας αγορών –, τη διαχείριση του στόλου και την επίτευξη των

άμεσων παραδόσεων, εντός λίγων λεπτών από την παραγγελία καθώς και για την ασφάλεια της χρήσης της πλατφόρμας και των συναλλαγών.

Το efood, έως και σήμερα, έχει καταφέρει να παραμένει η μεγαλύτερη πλατφόρμα διανομής στην Ελλάδα ενώ παράλληλα αναπτύσσεται στη βάση της καινοτομίας, διαμορφώνοντας νέα δεδομένα και τάσεις στην ελληνική αγορά. Αξιοποιώντας την τεχνολογία, βρίσκεται στο κέντρο της εξέλιξης της αγοράς, βάζοντας νέους όρους για την ανάπτυξή της.

Η κοινότητά μας

Της **ΛΙΖΕΤΑΣ ΣΠΑΝΟΥ**

Οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών έφτασαν στο κεντρικό κτίριό του επί της οδού Πατησίων το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου για να «φωτίσουν» με τα γεμάτα ενθουσιασμό βλέμματά τους και την ευχάριστη παρουσία τους την καθημερινή ακαδημαϊκή ζωή στα αμφιθέατρό του.

Και τι θα ήταν καταλληλότερο μιας σοφά οργανωμένης υποδοχής; Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ) καλωσόρισε τους πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριές του με μια προσεκτικά οργανωμένη «Εβδομάδα Υποδοχών» προκειμένου να γνωρίσουν τις αξίες, τα επιτεύγματα, αλλά και την κουλτούρα του Πανεπιστημίου μέσα από έναν κύκλο εκδηλώσεων ενημερωτικών, πολιτιστικών και κοινωνικών.

Πρόκειται για ημέρες, από τις 10 έως 13 Οκτωβρίου, οι οποίες αφιερώθηκαν αποκλειστικά στη «νέα γενιά» του Ιδρύματος, με ένα πρόγραμμα που περιελάμβανε χαιρετισμό από τις Πρυτανικές Αρχές και τους Κοσμήτορες των Σχολών, απονομή τιμητικών επαίνων στους 6 πρώτους φοιτητές και φοιτήτριες κάθε Τμήματος καθώς και παρουσίαση των πολιτιστικών ομάδων της Φοιτητικής Λέσχης του ΟΠΑ.

Η φετινή διοργάνωση για τους πρωτοετείς, εμπλουτίστηκε με επιπλέον ενημερωτικές ζωντανές εκδηλώσεις. Μεταξύ άλλων, η Καθηγήτρια του ΟΠΑ κυρία **Σάνδρα Κοέν** και ο Καθηγητής **Σπύρος Μπλαβούκος** προετοίμασαν και παρουσίασαν καλές πρακτικές και συμβουλές για την προσαρμογή των φοιτητριών και φοιτητών στον πανεπιστημιακό τρόπο μελέτης.

Οι εθελοντές μας

Στη συνέχεια, η εθελοντική ομάδα «AUEB GenZ» πρόβαλε το πολυδιάστατο έργο της και περιέγραψε τρόπους σύνδεσης με τα κοινωνικά δίκτυα του Πανεπιστημίου. Ο εθελοντισμός άλλωστε είναι μια αξία στενά συνδεδεμένη με τις ακαδημαϊκές αρχές του ΟΠΑ.

Καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας υποδοχών, στην αίθουσα

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΝΑΡΞΗ «ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ ΥΠΟΔΟΧΩΝ» ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΑ:

Οι καλές πρακτικές και οι συμβουλές μας!

Με τη βράβευση των πρώτων φοιτητών και φοιτητριών κάθε Τμήματος, χαιρετισμό από την ηγεσία του ΟΠΑ, παρουσίαση των πολιτιστικών ομάδων του, αλλά και της δραστήριας εθελοντικής ομάδας του «AUEB GenZ», ξεκίνησε η νέα ακαδημαϊκή χρονιά στο Ίδρυμα

πολλαπλών χρήσεων της πτέρυγας Αντωνιάδου, λειτουργούσαν περίπου 100 φιλοξενούσαν τις ομάδες της Φοιτητικής Λέσχης ΟΠΑ, αλλά και συναφών φοιτητικών φορέων, που ενημέρωναν για το πρόγραμμά τους και αποδέχονταν τα αιτήματα συμμετοχής των πρωτοετών. Να σημειωθεί ότι την εβδομάδα 2-6 Οκτωβρίου, εθελοντές, φοιτητές και φοιτήτριες του ΟΠΑ, είχαν αναλάβει να προϋπαντήσουν και

να ξεναγήσουν τους πρωτοετείς στους χώρους του Πανεπιστημίου ώστε να εξοικειωθούν με το ακαδημαϊκό περιβάλλον. Παράλληλα, το ΟΠΑ για δεύτερη συνεχή χρονιά, αφουγκραζόμενο τις ανάγκες της κοινωνίας και στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινωνικής Ευθύνης και Προσφοράς, εξασφάλισε για τις εκδηλώσεις του ταυτόχρονη παρουσία διερμηνέων νοηματικής γλώσσας παρέχοντας

προσβασιμότητα σε όλους τους συνανθρώπους μας με ειδικές ανάγκες.

Η κορύφωση των δραστηριοτήτων της εβδομάδας υποδοχών έγινε το μεσημέρι της 13ης Οκτωβρίου, όπου η κοινότητα του ΟΠΑ πραγματοποίησε αναμνηστική ομαδική φωτογράφιση στον προαύλιο χώρο του κεντρικού κτιρίου και διασκέδασε με παραδοσιακούς χορούς και μουσική από DJ, απολαμβάνον

τας τα προϊόντα που γενναιόδωρα προσέφεραν οι χορηγοί του ιδρύματος. Συγκεκριμένα, τα αναψυκτικά προσέφερε η «The Coca Cola Company», τις μπύρες χωρίς αλκοόλ η εταιρία «ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ» και τα πατατάκια η εταιρία «TOTTIS - BINGO».

«Η εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο αποτελεί για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές ένα νέο σημαντικό κεφάλαιο στη ζωή τους, εντελώς διαφορετικό από το σχολείο, για τα οποίο δεν ξέρουν και πολλά» δήλωσαν σχετικά η κυρία Κοέν και ο κ. Μπλαβούκος. «Προσπαθήσαμε λοιπόν να τους παρουσιάσουμε ορισμένες χρηστικές οδηγίες που σχετίζονται με την επίτευξη του εκπαιδευτικού τους στόχου και αφορούν την οργάνωση του διαβάσματος, την αποτελεσματική παρακολούθηση των διαλέξεων, την προετοιμασία και την επιτυχία στις εξετάσεις, τις προκλήσεις κατά τη συγγραφή των εργασιών και τις λεπτές δεξιότητες που αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια της εκπόνησής τους. Δώσαμε έμφαση στο κοινωνικό κομμάτι των σπουδών και πώς η καθημερινότητα στο ΟΠΑ μπορεί να είναι ευχάριστη, γεμάτη με θετικές εμπειρίες και γνώσεις και με σημαντική αξία για τα επόμενα βήματα της καριέρας τους» κατέληξαν.

«Όταν είδα την πρόσκληση εθελοντικής συμμετοχής στην ξενάγηση των νεοεισαχθέντων φοιτητών στους χώρους του Πανεπιστημίου, δήλωσα συμμετοχή δίχως δεύτερη σκέψη» σχολίασε από την πλευρά του ο **Στέλιος Σιταρόπουλος**, 4ετής φοιτητής του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΟΔΕ). «Το 2020, τη χρονιά της καραντίνας, που μπηκα εγώ στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, είχα την ατυχία τα πάντα να γίνονται διαδικτυακά και να περάσω για πρώτη φορά την πόρτα του Πανεπιστημίου έναν χρόνο αργότερα» συνέχισε. «Νιώθοντας λοιπόν τον ενθουσιασμό και την επιθυμία των νέων συναδέλφων να γνωρίσουν τον χώρο της Σχολής τους, που τόσο πολύ πάλεψαν για να πετύχουν και θα ζήσουν εκεί τα αξέχαστα φοιτητικά τους χρόνια, ήθελα να είμαι ένας από αυτούς που θα τους καλωσορίσουμε, θα τους ξεναγήσουμε, θα απαντήσουμε στις απορίες τους και θα μοιραστούμε τη χαρά τους» κατέληξε με ενθουσιασμό.

Πώς θα μας φαινόταν, αν κάποιος έκανε πράξη μια τόσο δυνατή υπόσχεση;

Αν κάποιος φρόντιζε τον συνάνθρωπο που το έχει ανάγκη, το περιβάλλον, το ζην και το ευ ζην της τοπικής κοινωνίας που δραστηριοποιείται;

eimastoloioiok.gr δεν είναι απλώς το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής ευαισθητοποίησης της αλυσίδας OK! Anytime Market A.E., αλλά το συναίσθημα, η εμπιστοσύνη, η σιγουριά που όλοι νιώσαμε όταν μάθαμε για τις δράσεις προσφοράς και κοινωνικής ευαισθητοποίησης, για τις απλές καθημερινές ενέργειες που φέρνουν μεγάλες αλλαγές στην ποιότητα ζωής μας.

20 χρόνια προσφοράς, 20 χρόνια ανεύρεσης τρόπων ενδυνάμωσης των σχέσεων με το κοινό οδήγησαν στη δημιουργία ενός προγράμματος ενημέρωσης και κινητοποίησης τόσο των καταναλωτών όσο και των συνεργατών σε θέματα κοινωνικής, περιβαλλοντικής αλλά και προσωπικής φροντίδας και ευεξίας. Η OK! Anytime Market A.E. δημιούργησε ένα πρόγραμμα που μας καλεί όλους να γίνουμε μέρος της λύσης, να αρχίσουμε να βλέπουμε διαφορετικά, για να μπορέσουμε να δούμε στην πράξη διαφορά!

Το πρόγραμμα είναι απλό και μας καλεί να υιοθετήσουμε καλύτερες συνήθειες για τον εαυτό μας, αλλά και το περιβάλλον. Βασίζεται σε τέσσερις άξονες που σχετίζονται μεταξύ τους, είτε επειδή ο ένας προκύπτει από τον άλλον είτε επειδή τον καλύπτει, δημιουργώντας έτσι έναν κύκλο δράσεων που μας οδηγεί στο να είμαστε όλοι OK! Ας δούμε όμως τις δράσεις αναλυτικά:

Κράτα μικρό Καλάθι

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας, δεν είναι άλλο από τη λάθος διαχείριση του φαγητού. Το Food Waste αποτελεί μια σύγχρονη μάστιγα όχι μόνο για το απλό νοικοκυριό, αλλά ευρύτερα για τον πλανήτη. Η OK! Anytime Market A.E. σκε-

Δίπλα σε κάθε γειτονιά, κοντά σε όσους έχουν ανάγκη!

Η OK! Anytime Market A.E. δημιούργησε ένα πρόγραμμα που μας καλεί όλους να υιοθετήσουμε καλύτερες συνήθειες για τον εαυτό μας, αλλά και το περιβάλλον

πτόμενη πόσο η σπατάλη στις ποσότητες φαγητού επιβαρύνει το ανθρώπινο αποτύπωμα, δημιούργησε ένα πρόγραμμα που επιβραβεύει τις μικρές και συχνές αγορές, ενώ παράλληλα ενισχύει την εκπαίδευση του καταναλωτικού κοινού στον σωστό προγραμματισμό στα ψώνια, δίνοντας προτάσεις και λύσεις για το καθημερινό μαγείρεμα στο σπίτι, σε συνεργασία με διατροφολόγους.

Το συμπέρασμα από το παραπάνω είναι ότι, όταν το κέρδος δεν γίνεται αυτοσκοπός, οι επιχειρήσεις μπορούν να βρουν ουσιαστικές λύσεις προς όφελος του καταναλωτή που τις επιλέγει, αλλά και ευρύτερα του κοινωνικού συνόλου.

Διάλεξε τοπικά προϊόντα

Πόσοι από εμάς δεν έχουμε εξυμνήσει τα νόστιμα τοπικά προϊόντα που φάγαμε στο χωριό που πήγαμε για διήμερο; Η OK! Anytime Market A.E. όχι μόνο αναγνώρισε τη νοστιμιά, την ποιότητα, τις αγνές πρώτες ύλες, αλλά και τις καλές τιμές των τοπικών προϊόντων, αλλά γνωρίζοντας ότι η μεταφορά και διανομή των τροφίμων αποτελεί μια από τις πιο ρυπογόνες διαδικασίες, επέλεξε να επενδύσει σε τοπικούς παραγωγούς. Με τα νέα καταστήματα OK! Grocery Supermarket & Deli, παρουσιάζει μια πρόταση που

συνδυάζει την ατμόσφαιρα του παραδοσιακού παντοπωλείου με το γνωστό και οικείο περιβάλλον της, προσφέροντάς μας φρεσκάδα και ποιότητα στις καλύτερες τιμές, μέσα από τα private label προϊόντα της. Πρόκειται για μια συνδυασμένη κίνηση εμπορικής πολιτικής αλλά και περιβαλλοντικής ευαισθησίας, που επιπλέον δίνει τη δυνατότητα στην εταιρία να επεκτείνει το δίκτυό της σε όλη την Ελλάδα.

Έλα με το ποδήλατο

Τι πιο ωραίο από το να κινούμαστε στις γειτονιές μας με τα πόδια ή με το ποδήλατό μας; Γιατί πρέπει για «δύο μέτρα» απόσταση να πάρουμε αυτοκίνητο; Η OK! Anytime Market A.E. παραινεί τον κάθε ένα από εμάς να κάνει καλό στον εαυτό του και στο περιβάλλον, να σηκωθεί απ' τον καναπέ, απ' την καρέκλα του γραφείου και να πάει να κάνει τα ψώνια της ημέρας, το δικό του μικρό καλάθι στο OK! Market της γειτονιάς, έτσι όχι

μόνο θα κάνει τη βόλτα του, θα νιώσει σωματική και ψυχική ευεξία, αλλά θα βοηθήσει έμπρακτα στη μείωση εκπομπής ρύπων.

Δώσε φροντίδα

Πρώτου πάρει σάρκα και οστά το πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, η OK! Anytime Market A.E. βρισκόταν ήδη δίπλα σε κάθε προσπάθεια φροντίδας και προσφοράς τροφίμων και πρώτων υλών σε ευπαθείς ομάδες, έργο το οποίο συνεχίζεται με συνέπεια και αφοσίωση και κύριο γνώμονα τη φροντίδα της γειτονιάς.

www.eimastoloioiok.gr, ένα blog που οφείλεις να ακολουθήσεις, για να νιώσεις OK!

Τα καλά νέα

Συγκεντρώθηκαν είδη ένδυσης/ υπόδησης, χαρτικά είδη, είδη προσωπικής υγιεινής, είδη καθαρισμού, αλλά και 17 υπολογιστές από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΟΠΑ

Στήριξη από το ΟΠΑ στους πληγέντες της Θεσσαλίας

Τη βαθιά λύπη της κοινότητας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών για την απώλεια των συνανθρώπων μας και τη συμπαράστασή της προς τους πληγέντες από τα καιρικά και πλημμυρικά φαινόμενα στη Θεσσαλία, εξέφρασε και έμπρακτα πρόσφατα η Σύγκλητος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, μετά από σειρά σχετικών αποφάσεων που πήραν τα μέλη της. Συγκεκριμένα, η Σύγκλητος του ΟΠΑ αποφάσισε:

- Τη συγκέντρωση ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ο οποίος θα προω-

θηθεί στο Υπουργείο Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, προκειμένου να τον διανείμει σε εκπαιδευτικές μονάδες της Θεσσαλίας.

- Τη συγκέντρωση ειδών ρουχισμού και προσωπικής υγιεινής, τα οποία θα προωθηθούν αρμοδίως, προκειμένου να διατεθούν στους πληγέντες.

- Να συστήσει στους Προέδρους των Ακαδημαϊκών Τμημάτων να παράσχουν, κατά την τρέχουσα εξεταστική περίοδο και μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες, κάθε δυνατή διευκόλυνση προς τους και τις φοιτητές και φοιτήτριες του

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τις πληγείσες περιοχές.

- Να συστήσει στις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου την παροχή συνδρομής προς όλα τα πληγέντα μέλη της κοινότητάς του (μέλη διδακτικού, διοικητικού προσωπικού, φοιτητές και φοιτήτριες) για την ικανοποίηση αναγκών τους που προέκυψαν από τα πλημμυρικά φαινόμενα.

Τα πρώτα αποτελέσματα

Έτσι, τη Δευτέρα 18 Σεπτεμβρίου ολοκληρώθηκε το μέρος των δράσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ)

προς τους συνανθρώπους μας που επλήγησαν από τις πλημμύρες, μέσω της αποστολής βασικών ειδών πρώτης ανάγκης. Συγκεκριμένα, συγκεντρώθηκαν είδη ένδυσης/υπόδησης, χαρτικά είδη, είδη προσωπικής υγιεινής, είδη καθαρισμού, αλλά και 17 υπολογιστές από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΟΠΑ.

Όπως δήλωσε σχετικά ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Υποδομών Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος** και υπεύθυνος για το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης και Προσφοράς του Πα-

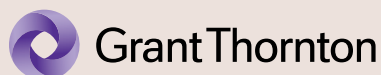
νεπιστημίου: «Το ΟΠΑ, με βαθύ αίσθημα ευθύνης απέναντι στους συνανθρώπους μας που δοκιμάστηκαν από τη σφοδρή κακοκαιρία και τα πλημμυρικά φαινόμενα στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας, καλλιεργεί κλίμα ευαισθητοποίησης και αρωγής μέσω της αποστολής ηλεκτρονικού εξοπλισμού και συλλογής ειδών πρώτης ανάγκης». «Ολόκληρη η ακαδημαϊκή κοινότητα, κατέβαλε προσπάθειες για τη συνδρομή των πληγέντων και μερίμνησε για την ταχεία παράδοση των αγαθών που συγκεντρώθηκαν» κατέληξε ο κ. Δράκος.

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Πλατινένιος Χορηγός

Χρυσός Χορηγός

Αργυρός Χορηγός

